

Aki után nehéz megszólalni

Ha egy gyülekezet tényleg akarja, akkor meg fog találni, mondja Mészáros János Elek, aki szerint megmaradásunk kulcsa, ha visszatálunk Istenhez. 10. oldal

Hűség, vállalkozás, érzékenység

Beszélgetés főtiszteletű Csűry István püspökkel, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület őrállójával a közelgő presbiterválasztásról. 4-5. oldal

A presbiteri szolgálat bibliai alapjai

Az Ószövetség szerint a papság Lévi törzsből, a nép vezetői pedig a többi törzsből kerültek ki, akik mint testület, a nép közös képviselőit is ellátták. 6. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2018. SZEPTEMBER • 29. évf. 17-18. szám • Ára 3 lej

Presbiterek Jézus Krisztus szolgálatában

Ha őszintén szembenézünk a presbiterválasztás kérdésével, akkor rá kell jönnünk, hogy már rég nem a falu- vagy gyülekezeti közösségekben meglévő különböző csoportok ellentétei okozzák a legnagyobb gondot, hanem az, hogy egyre nehezebb olyan egyháztagokat találni, akik vállalják a tisztséggel járó feladatokat, megfelelnek az igei elvárásoknak és fiatalok, életerősek is. Bizonyos azonban, hogy nem a követelmények leszállítása, a felelőségek szűkítése adja a megoldást, hanem gyülekezeteink megújulása adhat indítást egyháztagjainknak, hogy vállalják a megbízatást a presbiterválasztások folyamán.

Lelkileg megújult egyháztagok, presbiterek és lelkipásztorok szükségesek egész egyházunk felemelkedéséhez. Egyházi törvényeink által szabályozott választások csak a külső elhíváshoz adnak kereteket; valódi, felelősségteljes református presbiterré váláshoz belső elhívás is szükséges a mi Urunk, Jézus Krisztus áldozata iránti hálából fakadóan, a Szentlélek által. Isten minden időben kirendelte a szolgálattelvőket az Ő Egyházában. Adjon a mi Urunk bölcsességet, hogy az Isten Lelke által belső elhívásban részesült egyháztagjainkat külső elhívással is erősítsük meg gyülekezeteink szolgálatában.

A presbiterség hitvallási alapjai

A II. Helvét Hitvallás XVIII. fejezete foglalkozik az anyaszentegyház szolgálóival, azok rendeltetésével és kötelességeivel. A presbiterokról ezt mondja: „A presbiterek idősebb emberek és mintegy szenátorai és atyjai a gyülekezetnek és azt üdvös tanácsaikkal igazgatják.”

Az egyházi szolgák választásáról: „Az egyházi szolgákat meg kell hívni és törvényes egyházi választással meg kell választani, azaz válassza ki őket lelkiismeretesen az egyház vagy azok, akiket erre az egyház kiküldött, szép rendben, zavargás, pártoskodás és marakodás nélkül. De ne akárkit válasszanak, hanem alkalmas embereket, akik szent és igaz tudománnyal, kegyes ékesszólással, természetes bölcsességgel, mértékletességgel és életük tisztességével tűnnek ki az apostoli előírás szerint.”

7. oldal

Presbiterség az egyház történetében

Az első keresztyén gyülekezetek számára irányadó volt az egyetemes papság elve: „Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonbavett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok.” (1Pt 2,9-10)

Ebbe beletartoztak a gyülekezetek világi tagjai is. A későbbi idők folyamán az egyház életében kialakult a papi rend (klérus), ahol már a presbiteri tiszt megszűnt, illetve a rendkívül bonyolult hierarchia egyik lépcsőfokává lett.

7. oldal

www.facebook.com/harangszo

Péter apostol, Jézus Krisztus első presbitere

„Péter ekkor így válaszolt neki: Uram, ha te vagy az, parancsold meg, hogy odamenjek hozzád a vízen! Ő pedig így szólt: Jöjj! És Péter, kiszállva a hajóból, járni kezdett a vízen, és elindult Jézus felé. Amikor azonban az erős szélre figyelt, megijedt, és amint súlyledni kezdett, felkiáltott: Uram, ments meg! Jézus pedig azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt, és ezt mondta neki: Kicsinyhitű, miért kételkedtél? És amint beszálltak a hajóba, elült a szél.” (Mt 14,28-31)

Sok minden hatással van ránk, amikor a Bibliát olvassuk. Sokszor megdöbbenünk, amikor olyasmivel találkozunk, amit emberi ésszel nem tudunk felfogni, vagy csak nagyon nehezen.

Vegyük például a 1Jn 5-öt. Itt arról olvassuk, hogy a hit legyőzi a világot. Vagyis a mi hitünk legyőzi a világot.

Világot legyőző hit! Létezik-e ilyen hit? Sokak számára ez elképzelhetetlen. Ugyanis a legtöbb ember életében jelen van a hitetlenkedés. Az apának a kérése a mi szívünkben is felfakad sokszor: „Hiszek, Uram, légy segítségül az én hitetlenségemben!” (Mk 9,24).

Mégis, hogyan lehet hit által győzedelmeskedni? A Biblia erről is beszél.

A PRESBITER HITE

A világot legyőző hitnek a titka nem bennünk van. Azt rajtunk kívül kell keresnünk. Ez Jézus Krisztusban van, és Ő adja nekünk a hit erejét.

A Mt 14-ben erről olvashatunk. Itt Jézusról, Péterről, valamint a viharról van szó. Éjszaka van. A tanítványok a hajójukkal a tavon vannak. S ez a kis hajó a hullámok

és a vihar játékszere lesz. Már kilenc órája küszködnek a viharral. Magukban vannak. Legalább is úgy gondolják.

Mintha a mai egyházunkról lenne szó ebben a történetben. A mi Urunk nem egy szelcsendes szigetre tesz bennünket. Ellenkezőleg! Sokszor viharba kerülünk: a kísértések, a bűneink, a kudarcaink viharába.

Sokszor úgy tűnik, mintha egyedül lennénk a küzdelmeinkben. A zsoltáros is említi a „nagy vizek zúgását és a tenger morajlását.” (Zsolt 93).

Jézus Krisztusban azonban maga Isten jön veszélyben levő gyermekeihez, hogy segítségükre legyen. De a tanítványok nem ismerik fel a Mestert. Megijednek a közelgő „kísértettől”.

Akkor Jézus megszólal. Bátorító szava hallatszik a hullámok felett: „Bízzatok, én vagyok, ne féljete!” Ez maga a teljes örömmüzenet, az evangélium. „Bízni...” Jézus biztatja a tanítványait: „Én vagyok...” A segítségetekre jövök. Nincs hát semmi ok a félelemre! „Ne féljete!” Az a Jézus szólal meg, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön egyaránt. „Bízzatok!” „Én meggyőztem (legyőztem) a világot!”

Mindig így jön hozzánk is Jézus! Az Ige által van jelen a viharainkban. Az Igében nyilvánosságra kerül az Ő dicsősége és mentő hatalma. Ma is azt mondja: „Én vagyok.” Én örökké vagyok, jelenlevő vagyok. „Ne féljete” – mondja. Csak higgyetek!

Az Ő szava, Igéje áthatol a világi lármán és zsvajon. Eljut a félelmes szívűekhez a világ harag- és dühhullámai felett. Az Úr Jézus bátorító, hitet keltő és hitet erősítő szava eljut hozzánk is, egyéni gondjaink közepette is.

Félelmet kelt bennünk Isten bűn elleni haragjának viharja. Jézus szava ilyenkor ránk talál: „Én vagyok az Üdvözítő, Uratok. Tedd életedet a kezembe! Add át életedet nekem! Meg akarlak menteni! A megpróbáltatások és kísértések viharában veletek vagyok. Az Ő szava, biztató Igéje hangosabb, erősebb, mint a vihar moraja és tombolása.

AZ IGÉT MEGHALLÓ PRESBITER

Péterről azt olvastuk, hogy felelt Jézusnak. Ez pedig annak a jele, hogy nem csak hallotta Jézus szavát, hanem azt is, hogy élő hite volt.

Hinni azt jelenti, hogy felelek Isten szavára. Figyelek, hallgatom Isten Igéjét, mely mentő kegyelméről szól.

Isten azt várja tőlünk, hogy hitünk abban is megnyilvánuljon, miszerint felelünk az Ő szavára.

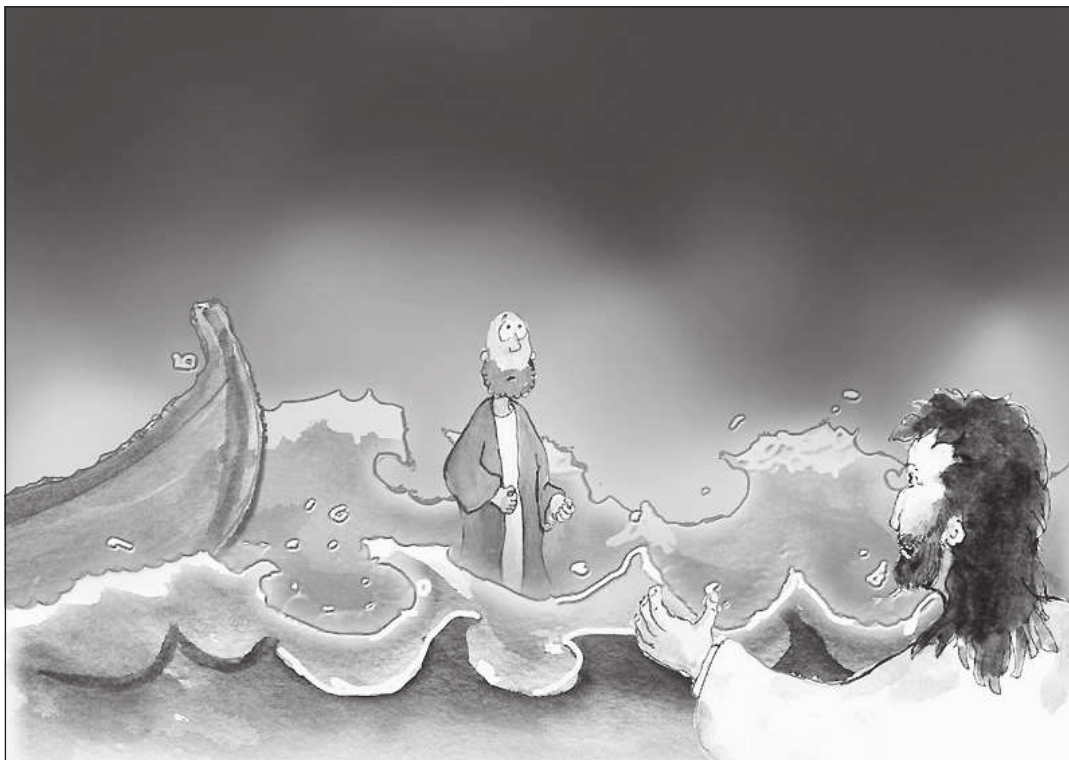
Ez viszont nem magától értetődő cselekedet. Ez is Isten csodálatos kegyelme. Vagyis az, hogy mi figyelni tudunk Isten szavára. Hogy lehetséges ez? Hiszen mi inkább figyelünk az orkánra, a vihar tombolására, a hullámokra, mint Jézus Krisztus szavára.

Közben halljuk mi Jézus Krisztus bátorítását is, de ez nem könnyít a helyzetünkön. Ugyanis nagy keserűségünkben oly keveset várunk a mi megmentő Istenünktől. Inkább arra törekszünk, hogy mi magunk menekítsük ki magunkat a viharból. Inkább a magunk bátorságára, a magunk megfontoltságára hagyatkozunk. Megpróbálunk körültekintőek lenni és nem az igazi kormányos mesterre, Jézus Krisztusra hagyatkozunk.

Ez azonban egy reménytelen helyzet. Egy ideig minden jól mehet, de soha ne felejtjük el, amikor csak magunkban, vagy emberi segítségben bízunk, az nem szolgálja a megmenekülésünket. Isten ítéletének a viharában az ember élet-hajója összetörik. A hitetlenség az embert mindig a romlásba viszi. Ezért kell megkérdeznünk magunkat: Jézus Krisztusra figyelünk-e? Fontos-e nekünk az Ő bátorítása? Látjuk-e az Ő dicsőségét, nagyságát, hatalmát? Erre Isten Szentlelke vezet el bennünket. Isten Lelke munkálkodik bennünk a prédikáció, az Ige által.

Péter őszintén szól Jézushoz: „Uram, ha Te vagy, parancsold meg, hogy hozzád mehessek a vizeken.” (28. v.) A hullámokon járva akar Péter Jézushoz menni. Vajon ez nem Péter elbizakodottságát vagy könnyelműségét mutatja?

Nem, itt ő a maga hitéről tesz tanúbizonyosságot. Arról vall, hogy ő nagynak, hatalmasnak tartja Jézust. Tudja, hogy Jézussal járhat a hullámok felett is. Máshol is olvassuk, hogy az én Urammal a kőfalon is átugrom: „Általad táboron is átfutok, és az én Istenem

által kőfalon is átugrom.” (Zsolt 18,30). Péter Jézus Krisztus szavára hagyatkozik és nem a maga eszére. Bízunk Jézusban.

Tulajdonképpen Jézus parancsára vár: „...parancsolj, hogy hozzád mehessek a vizeken.”

AZ ENGEDELMES PRESBITER

Mindenki így jár el, aki Jézus Krisztust követi. Teljesen Jézusra bízta magát. Átadja magát Neki. S mindig megkérdezi: Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem? És ilyenkor mindig elegendő lesz Jézus szava.

A mi életünkben is döntő hatású Jézus szava? Ha még nincs így, akkor imádkozunk egyre többet, hogy bizodalunk legyen Jézus Krisztusban.

Jézus parancsára, Jézus szavára Péter kilép a hajóból. „Jövel!” – mondja Jézus. Itt most Jézus akarja Pétert és a többi tanítványokat megtanítani, hogy az Ő szava elégséges legyen nekik. Sokat kell majd még harcoljanak a széllal, a viharral és a hullámokkal. Amikor mint emberhalászok mennek majd ki a népek tengerére, akkor majd megtapasztalják, hogy mindig lesznek viharok. Az ellenség vihart támaszt annak érdekében, hogy elveszítse őket és hogy munkájukat megsemmisítse.

Nekünk egy hatalmas Urunk van. A mi Üdvözítőnk hatalmasabb az ellenség minden viharánál.

Péter kilép a biztonságot jelentő hajóból az Úr Jézus szavára. És sehol nem olvassuk a Bibliában, hogy a többi tanítvány egy kötelet kötött volna Péter derekára, vagy mentőövet adott volna reá...

Nem kötöttek kötelet a derekára, nem adtak rá mentőövet, Péter járt a vizeken, a hullámokon, mert bízott és hitt Jézus Krisztusban. S amikor a hullámok magasra

csaptak s már-már elnyelték, milyen nehéz lehetett Péternek Jézusban bízni!

Milyen nehéz lehet megvallani, hatalmas Úrnak vallani Jézust! Mert amikor az ember küzd és harcol a magasra csapó hullámokkal, olyankor jut eszébe: mit kapsz te azért, hogy Jézust követed? És egyre több hullám tör ránk életünk viharaiiban: bűneink, a haláltól való félelem, stb. Ilyenkor olyan nehéz Jézus keresztségébe belekapaszkodni.

Jézus hitre akar bennünket juttatni. Az Ő Igéje által és az Ő Szentlelke által. Ilyenkor születnek meg az imádságaink. Neki hatalmas van arra, hogy elvegye a biztonságérzetünket és hogy így egyedül Jézusba vessük bizalmunkat.

Péter jár a vizeken, hogy Jézushoz menjen. (29. v.) Ám amikor levette tekintetét Jézusról, ha csak egy pillanatra is, és csak a szélre, a viharra és a bős hullámokra nézett, rögtön rémület fogta el és már süllyedt is lefelé.

Az élet bős viharainak a jelenléte annyira nyomaszt bennünket, hogy már-már belepusztulunk.

Akkor nincs is semmi baj, amikor Jézusra nézünk, de az élet nem kímél meg bennünket a viharoktól, a szelektől. Kísértéseinkben egyre mélyebbre jutunk. A körülmények pedig nem olyanok, hogy talán kiszabadulhatnánk a magunk erejéből. Elkeseredünk és a mi bánatunk sokkal nagyobbak tűnik, mint a szabadítás ígérete. Úgy tűnik, hogy sokkal nagyobb hatalma van az elmúlásnak, a halálnak, mint Jézus Krisztusnak. A hitetlenség vagy a kicsinyhitűség győzedelmeskedik felettünk.

A MEGTARTÁS UTÁN KIÁLTÓ PRESBITER

Mit tegyünk akkor, amikor a hullámok fenyegetnek annyira, hogy már-már elsodor-

nak Jézustól? Péter megszólalt: „Uram, tarts meg engem!” (30. v.).

Ha így fordulunk Jézushoz, az soha sem lesz hiábavaló. Minden ilyen reménytelen helyzetben segíteni fog Jézus. Csak egy a fontos: hitetlenségünkben, vagy kicsinyhitűségünkben Hozzá meneküljünk! Áldott az az ember, aki minden bajában és reménytelen helyzetében Jézushoz fordul, hogy segítsen rajta.

Igaz, Jézus megfeddi Pétert: „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?” (31. vers). Ugyanis a hitetlenség bűn Jézus előtt. Ezt Péternek meg kell tanulnia. Jézus nem löki el magától Pétert. Jézusnak nagy türelme van Péterhez és nagyon kegyelmes hozzá. Azonnal kinyújtja kezét és megragadja Pétert.

A mi számunkra is csak ez lehet a megtartás. Vagyis az, hogy Jézus kinyújtja felénk a kezét és megragad bennünket. Jézus mindig kinyújtja a kezét a bajban levő ember felé, aki hozzá kiált és megragadja őt. Nem a mi lelkesedésünk, ügyeskedésünk tart meg bennünket, hanem egyedül csak Jézus Krisztus keze. Azé a Jézusé, aki később így szólt Péterhez: „Simon, Simon, ímé a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát, de én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited.” (Lk 22,31-32)

Ez bennünket is reménységgel és bizalommal tölt el. Mert mit is tehetnénk mi a magunk erejéből a viharban? Egyedül csak a Jézus Krisztus szavára, ígéretére, bátorítására hagyatkozhatunk. Minden más tévútra vezet!

Alázattal Jézushoz kell fordulnunk, és akkor Jézus szól hozzánk is: Kicsinyhitű, miért kételkedtél? Miért ingadozik a hited? Miért nézel mindig két irányba, két oldalra? Miért bilincsel le a vihar annyira, hogy már nem is nézel Rám?

Mi hajlamosak vagyunk a kísértésekben és a bajainkban úgy vélekedni, hogy Jézus nem gondol reánk, nem törődik velünk. S kérdezzük is: miért nem segít Jézus? Jézus pedig visszakérdez: miért kételkedsz az én hatalmamban, az én szeretetemben és az én hűségemben?

Ezt a kérdést nem kerülhetjük meg. Ugyanis addig, amíg nem bízunk magunkat teljesen Jézus Krisztusra, addig csak kételkedni tudunk, és egyre mélyebbre süllyedünk a kísértések, a bűneink, a gyászaink tomboló hullámai között.

Jézus azonban kinyújtja áldott, átszegett kezét és megtartja azokat, akik alázattal imádkoznak hozzá: Uram, tarts meg engem!

Egész életünk örökös harc a hitetlenségünkkel, a kétségeinkkel, a kicsinyhitűségünkkel szemben. Imádkozunk mi is: hiszek, Uram, légy segítségül az én hitetlenségemben! S Ő értünk nyúl a legnagyobb mélységbe is, és az ő kezeiben vagyunk a legnagyobb biztonságban.

Hűség, vállalkozás, érzékenység

Beszélgetés főtiszteletű Csúry István püspökkel, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület órállójával a közelgő presbiterválasztásról

– A Református Egyház zsinatpresbiteri egyház. Mit jelent ez, egyszerűen fogalmazva?

– Büszkén szoktuk emlegetni, hogy mi presbiteri egyház vagyunk abban az értelemben, hogy a presbitérium, mint vezető tanács irányítja a gyülekezetet. Ez olyan alapelv, ami nagyon fontos, és bibliai alapokon nyugszik. A presbitérium az egyházban szilárd és megkerülhetetlen sarokkő, amire építeni lehet, és ha a presbitérium olyan emberekből áll, akik a szolgálatot szívvel-lélekkel végzik, akkor egészen bizonyos, hogy szép eredményeket lehet elérni.

Viszont nagyon érdekes a megfogalmazás: mi azt mondjuk, hogy zsinatpresbiteri egyház. Azonban az egyház valójában alulról építkező struktúra, sokkal inkább arról kellene beszélni, hogy presbiter-zsinati egyház vagyunk, ugyanis a presbitériumok jönnek létre előbb, a presbitériumok választják meg azokat a fórumokat, amelyek egyházjogilag fölötte vannak és így jönnek létre az egyházmegyei-, egyházkerületi- és zsinati struktúrák.

Ez talán inkább stiláris kérdés, azonban az nagyon veszélyes, hogy vannak olyanok, akik úgy értelmezik ezt a rendet, hogy úgy mond „felülről” parancsolhatnak „lefelé”, a presbitériumoknak, a gyülekezeteknek. Az ilyen egyházlátás ingoványos talajra vezet, hiszen az egyházban minden fórumnak, testületnek, intézménynek megvan a maga szerepköre, de fontos felismerni, hogy elsősorban a gyülekezetek javára munkálkodunk! Nagyon fontosnak látom magam is megfogalmazni: egyházunkban minden a gyülekezetekből kell indulnia, és minden a gyülekezetekért történik.

– Ha egy rendszer hierarchikus, annak az a veszélye, hogy ha egy ember alkalmatlan, akkor az egészet megfertőzi, a testületi rendszer ilyen szempontból szilárdabb. Viszont, ha a hierarchikus rendszer tetején levő ember alkalmatlan, a testület viszont nehézkes, az gátolja a haladást. Melyek az előnyei-hátrányai a hierarchikus és testületi rendszernek?

– Olyan kényes pontra tapintottunk, mely református egyházunk vezetőségét sokszor kellemetlen helyzetbe hozza. Amikor gond van például a gyülekezetben, sokan úgy gondolják, hogy majd a püspökkel ezt elintézzük, és a presbitériumot megkerüljük.

Talán más történelmi felekezetek példájából indulnak ki, ahol a püspök vagy más vezető személy szava parancs, és amit kimond, azt végre kell hajtani. A református püspök ezt nem teheti meg, mert a fegyelmezés vagy a szabályozás különböző testületeknek a feladata. Hadd mondjam el, hogy például

az Egyházkerületi Fegyelmi Bizottságnak a püspök nem is tagja, de különben sem szólhat bele a döntéseikbe, mert önálló egyházi testület, belkörüen hozzák meg döntéseiket. Ha fegyelmi ügyekről van szó, hiába várják a református püspöktől, hogy „tegyen igazságot”, erre nem jogosítja fel a Kánon.

A tőlünk idegen hierarchikus rendszernek valóban megvan az az előnye, hogy ott többnyire egy ember kezében összpontosulnak a döntések. Ennek természetesen számtalan hátránya is van, de persze az előnye az, hogy olykor hamarabb születik döntés, és pontosan lehet tudni, hogy kié a felelősség. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a református püspök elvonul a felelősség alól a testületek mögé, de a református püspök feladata és felelőssége más. Amúgy több olyan eset is volt, amikor bevállaltam volna olyan döntéseket, amiket a testületek nem vállaltak fel. Én azonban minden további nélkül hiszek abban, hogy a látszat ellenére az a – némelyek által – nehézkesnek tartott rendszer, ami a református egyházban van, igenis hatékonyan és kiegyensúlyozottan működik.

– Konkrét esetet tudna mondani arra, hogy kigondolt valamit, amit a testület leszavazott?

– Egyszer az államsegélyekkel, kongruákkal kapcsolatosan azzal az ötlettel álltam elő, a nagy gyülekezetek államsegélyét hozzuk a kisgyülekezetekhez, és a kiskongruákat pedig vigyük a nagy gyülekezetekbe, mert ott ez nem okozna anyagi nehézséget. Mivel a döntést meghozó testületben többnyire nagy gyülekezetek lelkészei voltak, ezt a javaslatot leszavazták. A vezetőnek lehetnek ötletei, de amikor a kivitelezésre kerül a sor, nem biztos, hogy eléri a célját, a testületek megakadályozhatják.

– Térjünk rá a gyülekezeti szintre. Viták adódhatnak lelkész és presbiter között, hogy a presbiter nem szakképzettként szól hozzá bizonyos témákhoz, és a lelkész ezt a szeméremre is hányhatja. Hogy lehet ezt a feszültséget feloldani?

– Megvoltak a magam harcai és olykor kudarcai is. Most, hogy közeledek a negyven esztendősi szolgálati évemhez, elmondhatom, hogy sokféle esettel találkoztam. Volt olyan eset, amikor építkezés közben, illetve a templom felújításának munkálatai során is tapasztaltam a presbiterek közötti véleménykülönbségeket, és azt, hogy olykor úgy szólnak hozzá bizonyos dolgokhoz, hogy valójában nem értenek hozzá, és nem tudják, mi lenne a döntés következménye.

Olyan eset is volt, amikor fejembe vettem a neoprotesztáns testvérek visszacsalogatásának tervét, és ezt többen nem nézték jó szemmel. Illetve olyan is előfordult, hogy az egyik presbiterasszonyom felvetette a felnőttkeresztység kérdését is, amit dogmatikait úton ugyan nem tudtam neki megmagyarázni, de egy kis humorral, szeretettel, türelemmel és egyszerűbb magyarázattal azt a problémát is sikerült megoldani.

– Most legfőképpen annak apropóján beszélgetünk, hogy hamarosan presbiterválasztás lesz. Milyen szempontokat érdemes figyelembe venni a gyülekezeti, közgyűlési tagnak a választáskor? Püspök úr mit tanácsol?

– Véleményem szerint a megismerés alap helyzete a templom. A fiataloknak is szoktam mondani, olyan párt keressenek maguknak, akivel a templomban erősödik a kapcsolat. Nyilvánvaló minden gyülekezet más, és a kicsi, nagy, városi vagy falusi gyülekezetek különbözhetnek, de a templomba járás előfeltétele kellene, hogy legyen a presbiterválasztásnak.

Azt is elismerem, hogy a templomba ritkábban járók között is vannak jó képességekkel bíró emberek, sokszor bizonyos dolgokban képzetebbek, mint a gyakran templomba járók.

Mindenképpen lehet látni egy emberen azt, hogy milyen szívvel és lélekkel megye be a templomba. Az Ige hallgatásának a módja meghatározó kell, hogy legyen. Azok az emberek, akik azért mennek a templomba, mert evangéliumot akarnak hallani, azok Jézus Krisztust akarják hallani. Ezért tudnak engedelmes szolgálói lenni az Istennek, ezért tudnak testvérek lenni, és együtt gondolkodni, másoknak segíteni... Ez jellemzi a jó gyülekezeti közösséget.

Nagyon fontos, hogy olyan embereket lássunk meg és olyanokat találjunk, akik az Ige hatására az Igével mennek előre. Mert azt is figyelembe kell venni, hogy a templomban megjelenők nem mindig az Igéért mennek oda. Vannak olyanok is, akiket valami más hoz a templomba, és sokszor csak önmagukra figyelnek és a saját maguk problémáira.

– Bizonyára más-más a három nagy magyar tömb, Szilágy, Szatmár, Bihar, valamint a szórvány helyzete. Valahol világi rangot is jelent a presbiterség és presztízskérdés, büszkeséget és arroganciát és hoz maga után. Ezeket a konfliktusokat hogyan lehet tisztázni, illetve az alázatra felhívni a figyelmet? Hogyan lehet azt megmagyarázni a gyülekezetnek, hogy ne azért válasszanak presbitereket, mert a politikai pályán is ott vannak, vagy mert földbirtokosok, hanem azért mert a gyülekezetért akarnak tenni valamit az Isten dicsőségére?

– Ez önmagában is hordoz konfliktust, mert kik azok, akik a gyülekezeten anyagilag tudnak segíteni, ha nem azok, aki tehetősek. De ha a tehetőség mellé nem párosul a lelki finomság, baj van.

Én hiszem azt, hogy csak eddig éltünk olyan időket, amikor különbség alakult ki a lelki és a vállalkozói szféra között. Az egymáshoz való közeledés jeleit látom. Volt már olyan időszak, amikor a mecénások sokat segítettek az egyháznak, hogy épüljön és gyarapodjon.

Azért mondom, hogy jó reménységgel vagyok, mert eddig nem tudott megerősödni Romániában a vállalkozói szféra. Talán most ez jó irányba fog elmozdulni, és így ők is jobban tudnak majd segíteni. El kell, hogy kezdődjön az új mecénás kor, amikor előkerülnek azok az emberek, akik azt mondják, igenis nemcsak az 1 százalékról van itt szó, hanem arról, hogy komolyan felvállalom az egyházam támogatását. És ha egy-egy ilyen ember felvállalja a szülőföldjét, szülőfaluját, az csodákhoz vezethet. Milyen jó volt azt is olvasni például, hogy a horvát focisták saját szülőfalujukon, gyülekezetükön segítettek, nem elfeledve, hogy honnan jöttek.

De több példa van arra is, hogy iskolák mellé tehetősebb vendiákok állnak oda. Itt lehet látni, hogy a mecénás lelkület is tud olyat tenni, ami érzékeli az alázatosságnak, a szíves adakozásnak az útját. Jó tudni és látni, hogy vannak alázatos, szerény vállalkozók. Ezt el kell, hogy érjük minél több helyen, mert szükséges ez is a Református Egyház felvirágzásához. Őket is úgy lehet elérni, ha az örömhírt hirdetjük, azaz a bűnbánat után a bűnbocsánatot is.

Meg kell tanulnunk optimista prédikátornak lenni! Ennek a tudatában lehet jól vállalkozni. Eljött az a kor, amikor a szabadság teológiáját újra lehet gondolni és ez a vállalkozásokba is belevinni. Ez azt is jelenti: szabad az út előttem, hogy testvéri közösségben jó dolgokat kezdeményezzek.

– A presbitériumokban azt is lehet látni, hogy társadalmi rangban különböző emberek ülnek ott. Az egyszerűbb embereknél jelen van a hűség (mert ők a nehéz helyzetben is megmaradtak), de az irigység is, a rangban magasabban állóknál pedig olykor az alá-

zat hiányát tapasztaljuk. Hogyan lehet ezt kezelni?

– Bizony ezek nagyon kemény feladatok, melyek nagyrészt a lelkipásztorra hárulnak. A maradékat mindig értékelni kell hűségük miatt, meg kell becsülni az alapembereket. De fontos érzékeltetni az elmenőkkel is, hogy van visszaút, ha lecsillapodik a gőg. Mindenki megtalálhatja a helyét a gyülekezetben, ha megérzi azt, hogy milyen szolgálati területen kamatoztathatja a talentumait.

– Nemrég fedeztem fel újra azt a gondolatot, hogy Jézus a Hegyi beszédet leginkább a tanítványoknak mondja, ún. tanítványképzésként. A presbiterképzés mennyire lehet megoldás a konfliktusok kezelésére? Illetve hogyan lehet rávenni arra egy presbitert, hogy képezzék?

– Királyhágómelléken lendületesen beindult a presbiterképzés, több egyházmegye is foglalkozik vele. Azért értékelem, mert olyan hiányt pótol, ami nagyon szükséges: ismeretet ad, szélesíti a látókört, olyan információkat kapnak, amire a presbiternek szüksége van. Viszont nem rejthetem véka alá azt a féltelmemet, tapasztalatomat és fájdalmamat is, hogy ezek a képzések nem tudnak bizonyos hiányosságokat pótolni. Biztos, hogy nem tudnak megtanítani képzésen senkit például érzékenységre.

A probléma az, hogy vannak néha ugyan jól képzett presbiterok, akik a lelkipásztort is néha jól helyre teszik, de meg kell tanulni nekik is az emberek gondolatvilágával, életével jótékony módon foglalkozni. Megtanulható ez, de szerintem nem képzéseken és konferenciákon, hanem a gyülekezetben. Ha a lelkipásztor ennek élére tud állni szolgálatával, akkor rájöhetnek arra, hogy mi a feladatuk. A krisztusi szeretetet, a lelkigondozást, a gondolat- és érzésvilág ismerét együtt az Igére figyelve lehet elsajátítani.

Össze lehet ezt így is foglalkozni: hűséges, vállalkozó és érzékeny presbiterekre van szükség.

A presbiteri szolgálat bibliai alapjai

Az Ószövetség szerint a papság Lévi törzsből, a nép vezetői pedig a többi törzsből kerültek ki, és általában tekintélyes családfők voltak, akik nemcsak saját házuk népét igazgatták, hanem mint testület a nép vagy a település közös képviselőjét is ellátták.

„Menj, gyűjtsd össze Izráel véneit” – mondja Mózesnek az Úr – „Ők majd hallgatnak a szavadra. Azután menj be Izráel véneivel együtt Egyiptom királyához.” (2Móz 3,16.18)

Az Ószövetség első „presbitérium”-a Jetró tanácsa szerint: „De válassz ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, megbízható embereket, akik gyűlölik a haszonlesést.” (2Móz 18,21)

Korábban a presbiterség nem tisztség volt, csak egy minőségi jelző. Némelyik országban és némelyik protestáns egyházban ma is csupán „idősebb” egyháztagokról beszélnek, ahogyan Pál apostol is egy helyen így emlegeti őket: „...elküldött Efézusba, és magához hívatta a gyülekezet véneit” (ApCsel 20,17), és azután nekik mondja: „Viseljete gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérevel szerzett.” (ApCsel 20,28)

Egyértelműen kimondja ez az ige, hogy a presbiteri szolgálatra a Szentlélek hív el. Az elhívás végrehajtását, az úgynevezett külső

„De válassz ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, megbízható embereket, akik gyűlölik a haszonlesést.” (2Móz 18,21)

elhívást viszont az evangélistákra és az apostolokra bízta. Titusznak ezt írja Pál apostol: „Azért hagyta el Krétán, hogy rendbe hozza az elintézetlenül maradt ügyeket, és presbitereket állíts szolgálatba városonként, ahogyan meghagyta neked: ha van olyan, aki feddhetetlen, egyfeleségű férfi, akinek gyermekei hívők, nem vádolhatók kicsapongással, és nem engedetlenek. A püspök ugyanis, mint Isten sáfára, legyen feddhetetlen, nem önkényeskedő, nem indulatos, nem részeges, nem kötekedő és nem haszonleső, hanem vendégszerető, a jóra hajlandó, józan, igazságos, kegyes, önmegtartóztató, aki ragaszkodik a tanítással megegyező igaz beszédhez, hogy az egészséges tanítással tudjon bátorítani, és meg tudja győzni az ellenszegülőket.” (Tit 1,5-9)

Más helyen kimondottan a presbiterekről szól az ige: „A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek; elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak.” (1Tim 5,17)

Itt presbiter néven szerepelnek az igehirdetők is, sőt, János apostol leveleiben magát

is „presbiter” néven mutatja be. Péter apostol a presbitereknek írja a következőket: „A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedéseinek tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltessétek Isten közöttetek levő nyáját, ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen, ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.” (1Pt 5,1-3)

A presbiterek jellemvonásait a püspökök és diakónusok vonatkozásában – a fent idézett Tit 1,6-9 mellett – így írja le a Szentírás: „Igaz beszéd ez: ha valaki püspökségre törekszik, szép feladatra vágyik. Szükséges tehát, hogy a püspök legyen feddhetetlen, egyfeleségű férfi, megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas, nem részeges, nem erőszakos, hanem megértő, a viszálykodást kerülő, nem pénzsóvár; olyan, aki a maga háza népét jól vezeti, gyermekeit engedelmségben és teljes tisztességben neveli. Mert ha valaki a maga háza népét nem tudja vezetni, hogyan fog gondot viselni Isten egyházára? Ne újonnan megtért ember legyen, nehogy felfuvalkodva az ördöggel azonos ítélet alá essék. Szükséges, hogy a kívülállóknak is jó véleményük legyen róla, nehogy gyalázatba és az ördög csapdájába essék. Ugyanígy a diakónusok is tiszteletre méltók legyenek, nem kétszínűek, nem mértéktelen borivás rabjai, nem haszonlesők, hanem olyanok, akikben megvan a hit tiszta lelkiismerettel. De ezeket is meg kell

vizsgálni előbb, csak akkor szolgáljanak, ha feddhetetlenek. Feleségük is hasonlóan tiszteletre méltó legyen: nem rágalmozó, hanem mértékletes, mindenben hűséges. A diakónusok legyenek egyfeleségű férfiak, akik mind gyermekeiket, mind a maguk háza népét jól vezetik.” (1Tim 3,1-12)

Ezen a helyen az ige püspökök és diakónusok között tesz különbséget, ma azonban lelkészek és presbiterek a megfelelő fogalmak. A Szentírás szerint az első alkalom, amikor világi segítők választására sor került, a következő volt: „Ekkor összehívta a tizenkettő a tanítványok egész gyülekezetét, és ezt mondták nekik: Nem helyes az, hogy az Isten igéjét elhanyagolva mi szolgáljunk az asztaloknál. Hanem válasszatok ki magatok közül, testvérek, hét férfit, akikről jó bizonyosságot tesznek, akik telve vannak Lélekkel és

„A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek; elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak.” (1Tim 5,17)

bölcsességgel, és őket állítsuk be abba a munkába, mi pedig megmaradunk az imádkozás és az ige szolgálata mellett.” (ApCsel 6,2-4)

Elsőként Istvánt választották a diakónusok közé, aki életét tette fel a szolgálatra és hamarosan vértanúhalállal távozott az örökévalóságba. Tanulság: nemcsak lelkészek, hanem hívő világi segítők – akár a mai presbiterek – között is voltak és vannak tanúságtévők és életüket Krisztusért feláldozók.

A presbiterség hitvallási alapjai

A II. Helvét Hitvallás XVIII. fejezete foglalkozik az anyaszentegyház szolgálival, azok rendeltetésével és kötelességeivel. A presbiterekről ezt mondja: „A presbiterek idősebb emberek és mintegy szenátorai és atyjai a gyülekezetnek és azt üdvös tanácsaikkal igazgatják.”

AZ EGYHÁZI SZOLGÁK VÁLASZTÁSÁRÓL:

„Az egyházi szolgákat meg kell hívni és törvényes egyházi választással meg kell választani, azaz válassza ki őket lelkiismeretesen az egyház vagy azok, akiket erre az egyház kiküldött, szép rendben, zavargás, pártoskodás és marakodás nélkül. De ne akárkit válasszanak, hanem alkalmas embereket, akik szent és igaz tudománnyal, kegyes ékesszólással, természetes bölcsességgel, mértékletességgel és életük tisztességével tűnnek ki az apostoli előírás szerint, amelyet az apostol a Timótheushoz írt első levél harmadik részében és a Titushoz írt levél első részében fogalmazott meg. Akiket pedig megválasztottak, azokat a vének közös imádsággal és kézzel szenteljük fel.”

Presbiterek tehát kezdettől fogva voltak, de mióta létezik „presbitérium” mint testület? Ugyanott:

„Jeromos is hasonló dolgokról számol be a Titushoz írt levél magyarázatában, ezt mondván: »Mielőtt az ördög ösztönzésére versengések támadtak a hitben, a presbiterek közös tanácsa által kormányozták a gyülekezeteket...« Jeromos... hozzáteszi: »Amiképpen a presbiterek tudják, hogy ők az egyház szokásai következtében vannak alávetve annak, aki föléljük van rendelve, úgy a püspököknek is tudniuk kell, hogy ők inkább szokásból, mint az Úr rendelésének igazsága szerint állanak felette a presbitereknek és velük együtt kell az egyházat kormányozniuk.«”

A XXVIII. fejezetben pedig ez áll:

„Az egyház javainak helyes felhasználása egykor és most a következő: Fenntartani a tanítást az iskolákban és a szent gyülekezetekben az egész istentisztelettel, szertartásokkal és az egyházi épülettel egyetemben, aztán gondoskodni a tanítókról, tanulókról és lelkipásztorokról, más szükséges dolgokkal együtt és főképpen a szegények megsegítéséről és eltartásáról. Választassanak tehát istenfélő, bölcs és gazdálkodásban gyakorlott férfiak, akik szabályszerűen kezeljék az egyházi javakat.”

PRESBITERSÉG AZ EGYHÁZ TÖRTÉNETÉBEN

Az első keresztyén gyülekezetek számára irányadó volt az egyetemes papság elve: „Ti

azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok.” (1Pt 2,9-10)

Ebbe beletartoztak a gyülekezetek világi tagjai is. A későbbi idők folyamán az egyház életében kialakult a papi rend (klérus), ahol már a presbiteri tiszt megszűnt, illetve a rendkívül bonyolult hierarchia egyik lépcsőfokává lett. A „vének” jogkörét beolvasztották a püspökök hatáskörébe, akik viszont a korábbinál jóval szélesebb hatalommal (csaknem egyeduralommal) rendelkeztek.

A bibliai presbiteri tiszt a reformáció idején kapta vissza az őt megillető helyet. Ebben különösen a Kálvin János által vezetett genfi gyülekezet állt példaként. A nagy reformátor azt vallotta, hogy Isten a gyülekezetet három feladattal bízta meg: az ige hirdetésével (prófétai feladat), az egyház kormányzásával (királyi feladat) és a szegények gondozásával (papi feladat). Ezt a hármas feladatot pedig négy hivatal útján tölti be: **lelkipásztor, tanító, presbiter és diakónus.**

A presbitérium (a vének tanácsa) gyakorolta az egyházkormányzást és a gyülekezet anyagi és erkölcsi felügyeletét – vagyis a királyi jogkört.

A genfi példa nem mindenütt valósult meg. A reformáció különböző ágain belül nem egyszerre és nem egységesen formálódott az egyház belső szervezete. Ahol a földesúr és az államrend türelmes volt az új tanításokkal szemben, ott a presbiteri tanácsok erőteljesebben fejlődtek, de szerepet játszottak a történelmi körülmények is, mint pl. Magyarországon a török hódoltság és az ellenreformáció idején, amikor sok gyülekezetet a presbiterek tartottak életben.

Presbiterek tehát kezdettől fogva voltak, de mióta létezik „presbitérium” mint testület?

A presbiterek szerepe nagyon előtérbe került, amikor falvak maradtak lelkipásztor nélkül az ellenreformáció üldözése következtében. Hazánkban a helyzetet könnyítette az, hogy a huszita előreformátorok idejében már kialakultak az ún. kistanácsok, amelyek hasonlítottak a presbitériumokra. A huszitizmus tudvalevőleg jelentős hatást gyakorolt a magyar keresztyénség életére.

Az evangéliumi presbitériális egyházkormányzás alapjait hazánkban a nagy reformátor, Szegedi Kis István fektette le „Loci Communes” című munkájában. Talán ennek is köszönhető, hogy az 1555. évi, II. erdődí zsinat már említést tesz a presbiterekről

mint akiknek a lelkész mellett „...kötelességük, hogy a népeket házanként is intsék...”

A reformáció után jelentkező puritanizmus térhódítása egyebek között azt is eredményezte, hogy felgyorsult a presbitériumok felállítását célzó folyamat. Az egyszerű, tanulatlan, de hívő egyháztagok bevonása az egyházkormányzásba ellenszenves volt a nemesek szemében. Így a szatmárnémeti zsinat elvetette a presbiteri egyházkormányzás eszméit, mondván: „a nép nyomorú és szolgai állapota és képességihiánya, valamint a világi urak ellenzése miatt a presbitériumok felállítása nemcsak nehéznek, de teljességgel lehetetlennek látszik”. A puritánok azonban nem adták fel a harcot. Lorántffy Zsuzsanna fejedelemszöny udvari papja, Medgyesi Pál „Rövid tanítás a Presbyteriumról” c. munkájában szembeszállt a szatmárnémeti zsinat döntéseivel, és bátran kiállt a presbitériumok felállításá mellett.

A hivatalos presbitérium első megalakulása 1617-re tehető, amikor a pápai gyülekezet Kanizsai Pálfi János esperes vezetésével megalakította a Magyar Református Egyház első presbitériumát. A vallásszabadság eljövételével azután is megmaradt ez az intézmény és a református megújulási mozgalmakban sok helyen jelentős szerepet vállalt.

A nem lelkészi egyháztagok nagyobb szolgálati lehetőségeivel párhuzamosan idővel megfogalmazódott az az igény, hogy a világiak erősebb befolyással rendelkezzenek az egyház életében. Ez a 18. század végére valósulhatott meg, amikor a világiakat a lelkészekkel egyenlő befolyással ruházták fel. Ekkor vezették be az egyházkerületi főgondnoki tiszteletet, és mondták ki a lelkészek és a világiak egyenlő arányú képviselét az egyházi gyűléseken. Ezt az elvet nevezik a paritás elvének. Mindezt az 1791. évi budai zsinat tette teljessé. Sajnos ez akkor nem lett törvénnyé, mert az uralkodó ezt nem szentesítette, csak a 19. században került be egyházi törvényeink közé.

Mindezek ellenére, mi az oka, hogy manapság egyre nehezebb jelölteket találni a presbiteri tisztre? Miért folyomodik egyik egyházközség a másik után espereséhez, hogy csökkenthesse a presbitérium létszámát? Mi az oka, hogy presbitériumaink elnöiesednek? Két alapvető okának tekinthető, hogy nem minden gyülekezetben van tartalma a presbiteri tisztnak, inkább formális jellege van. A másik ok, hogy azokban a gyülekezetekben, ahol van komoly tartalma és felelőssége a tisztségnek, a posztmodern kor emberei igyekeznek kibújni mindenféle szolgálat alól.

A presbiteriség szép feladat

Aki presbiteri tisztséget vállal a református egyházban, az nagy fába vágja a fejszét. A presbiterok az egyházközsegek legfontosabb döntéshozói, s a presbitérium vállán nagy felelősség nyugszik. Ezért ráadásul nem jár fizetés, sokszor még dicsőség sem, hiszen aki döntéseket hoz, annak kritikákkal is szembe kell néznie, mert ritkán lehet olyan megoldást találni, ami mindenkinek tökéletesen megfelel.

A presbiteriség mégsem teher, hanem ajándék. Ugyanis hiszünk abban, hogy az egyházunkat nem egyszerűen az emberi bölcsesség és vezetői képességek kormányozzák, hanem minden döntéshozón keresztül a Szentlélek munkálkodik. Így mindnyájan Isten munkatársai vagyunk. Ez persze nem arra jogosít fel bennünket, hogy büszkén tekintsünk körbe, hanem aláatra és józanságra int. Ez arra is megtanít, hogy indulatból, haragból, emberi kicsinyességből és makacsságból soha nem hozhatunk döntéseket az eklézsiánkban (a magánéletünkben sem szerencsés!), hanem csak imádkozó szívvel és a Lélek erejét kérve.

Márpedig erőre és tanácsra nagy szükség van, mert sok a feladat is. Most nem csak arra gondolhatunk, hogy egyházkerületünk sok gyülekezetében az elmúlt években új épületek nőttek ki a földből, miközben az ősi templomok állagát is próbálják a legtöbb helyen megőrizni, dacolva a pénztelenséggel és a gyülekezet apadásával.

De gondolhatunk arra is, hogy a világi társadalmunk kapzsisága, önzése, anyagias szemlélete az élet minden területén rányomja bélyegét az emberi szívekre, ezért egyházunknak olyan jelenségekkel is szembe kell néznie, amire korábban nem volt példa. Egyházunk legtöbb gondja onnan ered, hogy

nem Krisztus igéjét és szeretetét akarjuk kisugározni a világba, hanem a világban látott rossz mintákat és példákat akarjuk behozni és meggyökereztetni az egyházba. Így lesz a civódó, napi politika nyomvonalát követve némely presbiterből „ellenzéki”, aki elvből mindenben ellentmond, amit mások javasolnak, és a munkatársi viszonyok helyett bejönnek a hoci-nesze alapú üzleti modellek („én fizetem, majd én mondom meg, hogy kell esketni”). Ezért tekintik némelyek tévesen a lelkészt úgy, mint „menedzsert”, akinek fontosabb dolga, hogy jó adminisztrátorként pénzt „szerezzen”, és ezért gondolják sokan, hogy pénzükért lehetnek úgy az egyház „kliensei”, hogy közben éveken keresztül templomkerülők. A jéghegy csúcsa, amikor úgy akar valaki presbiter lenni, hogy közben nem egyházát féltő és szerető ember, csupán „bele akar szólni a dolgokba”! Ezek nem szép dolgok, és nem normális helyzetek.

Az egészséges az, amikor a presbiter mindenekelőtt az egyháza javáért akar cselekedni és ennek érdekében a többi presbiterre, a lelkipásztorra, a kántorra, a harangozóra és a gondozóra is úgy tekint, mint értékes munkatársakra. Felülemelkedni a konfliktusokon, az emberi kicsinyességen, átlépni a rossz példákra, amiket a világban vagy éppen az egyházban látunk, nagy kihívás mindnyájunk számára.

Ezért mondhatjuk, hogy szép feladat presbiternek lenni. Szép, mert nehéz. Jól végezni különösen nehéz. Külön tisztelet illeti meg azokat a presbitériumokat, ahol a békességet és a közösséget fenn tudják tartani testvéri egyetértésben, és a parázs vitákon, nehéz döntéseken túl mindenkor barátsággal és szeretettel tudnak viszonyulni egymáshoz, a lelkipásztorhoz és a gyülekezethez.

WAGNER ERIK

Krisztus-párt

Politika, politizálás a közéletben való részvételt jelent. Az egyháznak, az egyház képviselőinek szükséges részt venni a közéletben. Ha a személy részt vesz a politikában, elmegy szavazni, akkor a maga lehetőségei szerint kihasználja az alkalmat arra, hogy beleszóljon a saját földi sorsának alakulásába. Lelkiismeret és józan belátás szerint érdemes mindebben részt venni.

Ha politizál az egyháztag, az egyházért is szükséges ezt megtennie. A közéletben is képviselni kell az Isten ügyét. Lássák, érezzék, értsék meg, a keresztyén ember nem csökkent értelmű, vagy magának való, a világtól elzárkózó személy. A keresztyén ember tevékenyen kíván részt venni ebben a világban is az Isten országa építésében. Miért ne lehetne Isten szavának engedve vinni a közélet dolgait?

Kényesebb kérdés már az, hogy az egyház(tag) mennyire kötelezheti el magát kizárólag csak egy bizonyos politikai párt mellett? A válaszhoz szükséges szem előtt tartanunk, hogy a politikában sokszor történnek megalapítások, kiegyezések. De az egyház nem engedhet Isten akaratából, és az Ő szavából. Az egyház feladata mindenkor az isteni igazság megmutatása. Isten igazsága minden politikai párt felett álló igazság. Ugyanakkor elengedhetetlen a békesség munkálása, az akár politikai okokból egymásnak rontó feszültségek oldása.

Véleményem szerint az egyház csak egyetlen dologban lehet „megosztó”. Ez pedig a szóban, és tettben való felszólítás arra, hogy Istenhez és nem a gonoszhoz igazodjon a világ. Zsidónak zsidó, görögnek görög... –

írja Pál apostol. És tette mindezt nem a saját hasznára, nem képmutatásból, hanem az evangélium hirdetése érdekében.

Keresztyénként részt venni a politikában azt is jelenti, hogy a mellé állók, ami könnyíti, felszabadítja, segíti az emberek életét, és mindenek előtt megfelel Isten akaratának. Védi az elesettet, a nélkülözöt, de nem támogatja a lustaságot és a megtévesztést. Tevékenységében nem a közösség hátán akar magának hasznot hajtani, hanem intézkedéseivel a közösséget igyekszik szolgálni. Kellenek a megbízható politikai vezetők. A hiteles irányítók. Akik nem kiszolgálják megélhetésükért a hullámzó igényeket, hanem munkájukkal igényt támasztanak Isten közös szolgálatára.

GHITEA-SZABÓ JÚLIA

Nyugat-európai magyar reformátusok lelkigondozása

Hittudományi tanácskozást tartott a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat (NyEMRLSz) az ausztriai Felsőőrben. A Királyhágómellékről Bereczki András nyugalmazott lelkész, a Szolgálat örökös tiszteletbeli tagja mellett részt vett Visky István lelkipásztor, a Harangszó felelős szerkesztője, aki a két erdélyi egyházkerület elmúlt és a következő száz esztendejéről tartott előadást.

Egyre égetőbb kérdés az anyaországi és a leszakított részek reformátusainak nyugatra vándorlása illetve a lelki-szellemi magány, amibe kerülnek a messze idegenben. A magas rangú konferencián Magyarország bécsi nagykövetsége és az államtitkársági kapcsolat mellett jelen voltak az Egyetemes Konvent, a Zsinat illetve a más, Nyugat-Európában működő lelkigondozó szolgálatok képviselői is.

A július 5. és 8. között tartott rendezvényen az első világháborút lezáró trianoni békediktátum centenáriuma a feldarabolt magyar hazában, illetve Nyugatra szakadt közösségeinkben élő és túlélő magyarság sorsába igyekeztek betekintést nyújtani, egyben törekedtek a felekezeti és nemzeti öntudat megtartására is ösztönözni.

A NyEMRLSz-t 1944-ben Ravasz László püspök hozta létre, akire az egybegyűlték hálaival emlékeztek. A püspök életét bemutató vándorkiállítás, amelyet Nyugat-Európában most első alkalommal mutattak be, Huszár Pál, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának főgondnoka nyitotta meg. A kiállítást pedig Leányfalu Ravasz Könyvtára és a Faluház felelősei szervezték meg, leszármazottak méltatták e rendkívüli püspök-nagypa életútját.

A Kárpát-medencei mennyezetkazetták ősi jelképeinek olvasásáról és értelmezéséről Bereczky Zoltán szólt. Földváryné Kiss Réka, a Nemzeti Emlékezet Bizottság elnöke Ravasz László 1920 és 1945 közötti munkásságát ismertette, megjegyezve, hogy az első világháborút követő zavaros időszak nagy formátumú püspöke, akinek volt módja Erdélyben belekóstolni a kisebbségi létbe is, máig nem került az őt megillető helyre a magyar köztudatban.

Szatmári Emília, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia adjunktusa első alkalommal elemezte történelmi perspektívából a Magyar Református Egyház Egyetemes Konventje felekezet- és nemzetmegtartó szolgálatát. Gecse Géza előadásában az első világháború eseményeit elemezve a Kárpát-medencei magyarság szórványosodásának előzményeire tért ki, hangsúlyozva a folyamatos nyugat-európai elvándorlásnak máig tartó gondjait, valamint következményeit. Gecse Géza *Nemzetpolitika szorítóban* című könyvének bemutatóját, amelynek

díszvendégei Békássy N. Albert és a sokáig Ausztráliában élő Ámon Antal voltak, kiemelt érdeklődés kísérte.

Karvansky Mónika az ausztriai magyar reformátusok egyháztörténelmi múltját elevenítette föl. A szervezők az elszakított egyházkerületek múltjáról, jelenéről és jövőképéről kerekasztal-beszélgetést szerveztek, amelyben az erdélyi, csehországi, szlovákiai és délvidéki helyzet kiemelt hangsúlyt kapott. Továbbra is súlyos gond a kivándorlás, melynek sodrában apadnak Kárpát-medencei gyülekezeteink, de nem növekednek a nyugati magyar közösségek sem, mert nem keresik az egyházi közösségeket.

Visky István előadásában pontszerűen felsorolta azokat a fizikai és lelki feltételeket, amelyek az elvándorlást éltetik, illetve javaslatokat tett olyan típusú paradigmaváltásra, amelyekkel újra kapcsolatba kerülhetünk magukra maradt, anyagilag lassan épülő, de lelkileg nyomorgó híveinkkel. A centrális parokiális körök nehezen tudják már betölteni feladatukat, a Nyugaton élő lelkipásztorok leterheltek, ezért a következő évtizedek a Nyugat-Európában élő magyar reformátusok hálószerű megközelítését teszik szükségessé. Valóban nem tűnik más megoldás, mint repülőre ülni, vonatra szállni, autóba ülni és legalább havonta egy alkalommal összegyűjteni a magyar reformátusokat, ha kell, akár könyvtárszobában, vagy ideiglenesen bérelt helyiségekbe. Ezekon a kérdéseken a Magyar

Református Egyház Egyetemes Konventje és a Zsinat is dolgozik.

Az Európa kilenc országából érkezett, több mint ötven főből álló szórványküldöttség megköszönte a felsőöri református presbitériumnak és Gúthy László lelkipásztornak, hogy tizenkét esztendeje két évenként helyet adott összejövetelüknek. Ezt követően a nyugalomba készülő Gúthy László lelkipásztor emléklapot adományoztak.

A NyEMRLSz alázatra és bűnbánatra hív, hogy Európa migrációs gondjai közepette az egyház tagjai keresztyén életgyakorlatukkal igyekezzenek visszatéríteni Krisztus tényleges követéséhez, keresztyén indulattal legyőzhessék az erőszak és ellentétek szítását, mert... ha jól cselekszel, emelt fővel járhatasz..." (1Móz 4,7) A történelmi megosztottságból származó, máig akadozó lelki vérkeringés helyreállításában ez ugyanúgy vonatkozik a nyugat-európai magyar szórványreformátusságra, mint a Kárpát-medencei tömbreformátusságra – áll a zárónyilatkozatban.

Az úrvacsorás záró istentiszteleten az igehirdető Visky István volt. A választott vezérige alapján elhangzott, kiváló igehirdetése egyszerre indított sírásra és próbált vigasztalást ültetni a szívekbe: Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk; mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága! (JerSír 3,22)

Aki után nehéz megszólalni:

Ha egy gyülekezet tényleg akarja, akkor meg fog találni, mondja Mészáros János Elek, a 2012-es Csillag születik zenei vetélkedő győztese, aki szerint megmaradásunk kulcsa, ha visszatálunk Istenhez.

– Ha visszatekint a Csillag születik megnyerésétől eltelt hat évre, milyen volt ez az időszak? Mennyire érzi azt, hogy felgyorsult az élete?

– Nagyon sűrű volt ez a hat év. Ezalatt készült tíz CD-m, volt 1500 koncertem. Sokkal több minden történt velem, mint azelőtte való negyvenegy-néhány évemben. Sok embert ismertem meg, sok helyen fordultam meg.

Úgy indult az egész Csillag születik, hogy hát próbáljuk meg, mindenki biztatott, egy belső sugallatom is volt, és aztán mikor vége lett, én csodálkoztam a legjobban, hogy ma, a mai Magyarországon lehet ezekkel az értékekkel győzni?! Mert, ha bekapcsoljuk a tévét, rádiót sajnos nem azt látjuk, hogy a magyar kultúra, a magyar népdalok vagy az igazi tradicionális magyar értékek, nagyon sorsdöntőek lennének a mai kulturális életben.

Először csak különféle fesztiválokon léptem fel, amit az akkori menedzsment szervezett, ezek szép lassan alábbhagytak, és folyamatosan jöttek az igények a gyülekezetek felől. Sem akkor, sem most nem azt nézem, hogy tudnak-e fizetni, ha szívesen látnak, akkor megyek.

Ma már túlnyomórészt a templomi koncertek teszik ki a gerincét a fellépéseimnek. Ezekben a hit, hazaszeretet, hűség témakörében olyan énekszámokat, gondolatokat, verseket próbálok elmondani, amik azokat a gyökereket erősítik, melyek az Istenhez, a szülőföldhöz, a nemzeti kultúrához kötnek bennünket. Mert ha ezek nincsenek meg, akármilyen pusztító vihar jön, kidönti a fát, és az nem tud megújulni. Ellenben, ha ezek az alapértékek rendben vannak, akkor minden rendben van, történhet akármi, mert utána lehet építkezni.

Manapság azt vesszük észre egész európai és magyarországi szinten, meg gondolom itt a Partiumban és Erdélyben is ez érvényes, hogy a felnövekvő nemzedéknél elég nagy gondok vannak. Sokan ugye kimennek, előregednek a falvak, és aztán mi lesz itt 10-20-50 év múlva? Ezen gondolkodni kell. Mert az Isten nem véletlenül teremtett minket magyarnak, ezzel valami célja volt. És az sem véletlen, hogy hová teremtett minket magyarnak.

Ha egy kicsi jó szándék van az emberben, körülnéz és tudja, mi a feladata. Ezért fáj nekem, mikor jó hangú magyar énekeseket hallgatok, akik elkezdnek nekünk angolul énekelni. És evvel akkor nekünk mennyivel lesz jobb? Vagy, ha énekelnek, akkor olyan bővik

dolgokat, hogy avval sem. Kiadnak olyan karácsonyi albumokat, hogy angolszász karácsonyi énekek vannak rajta.

Az a gond, hogy ez ma már nem fáj senkinek. Én pont ez ellen próbálok tenni, nem vagyok vele népszerű, de nem tudok mást csinálni. Annak nincs értelme, hogy beálljak a sorba és olyan legyek, mint a többi.

– Ez egyfajta egyszemélyes kultúrmisszió. Mennyire érzi a szolgálatát hatékonynak, a visszacsatolások, visszajelzések alapján?

– A hatékonyságát az is mutatja, hogy most már hat éve volt a verseny és még mindig megismernek és hívnak. Kárpátaljára 2010 óta sűrűn visszajárok, Nagy Anikóval közösen, aki beregszászi születésű, az ungvári filharmónia magánénekes. Láttam, hogy ott is sok a feladat, ott is tartani kell a lelket. Közel 70 koncertem volt már ott.

Nemrég egy ottani templomi fellépésen újra elmondtam, hogy az Isten nem véletlen teremt magyarnak és nem véletlenül éppen oda. Erre odajött egy fiatal hölgy és elmondta, hogy két éve hallott engem. Már össze voltak csomagolva, hogy na, mennek el. Aztán a koncert után úgy döntöttek, hogy akkor mégis maradnak. Megkérdeztem, megbánta-e? Azt mondta: nem. Az 1500 koncertből, ha csak egy-egy ember meggondolja magát, az már egy falu. És, aki egy lelket megment a magyarságnak, az a világot menti meg.

Nem tudjuk, hogy kiből mi lesz, de a lehetőség benne van. Amikor a magvető veti a magot, nem nézi, hogy hova szórja, hanem szórni kell. Ha tetszik, ha nem tetszik, mondani kell. Az elmúlt három évben a Nemzeti Kulturális Alap is nagyon sokat segít a határon túli koncerteknél. Tehát nem azon múlik

egy fellépés, ha meghív egy gyülekezet, hogy tud-e valamit adni útiköltségre, hanem ha hívnak, szívesen megyek.

A koncerteket általában összekötik valamilyen gyűjtéssel vagy valamilyen nemes célt támogatunk. Megszólítok olyan embereket, akik különben nem jönnének templomba, hátha megéreznek belőle valamit. Ugyanazokat mondom, mint a lelkészek, mert én is tőlük hallom, csak ugye az ember sok mindent lát és hall, és lehet, hogy egy kicsit egyszerűbb, földhözragadtabb módon próbálok meg elmondani. Ha már csak annyit is megértenek, hogy lám, nem csak a pap mondja ezeket, hanem ez is, akkor lehet, hogy van benne valami.

Az év eleje mindig a hit próbája, mert az év első hónapjai mindig nyugodtak. Ilyenkor megszólal az emberben a kisördög, hogy na, akkor eddig tartott és lassan lehet menni vissza a földhivatalba. Aztán valahogy mindig megtelik az év. Bízok az Istenben, ha meg mégis úgy gondolja, hogy ez már nem kell, vagy nem jó, nem félttem eddig sem a munkától, megtalálom a helyemet.

Azt sajnálom, ha nem tudok eljutni mindenhová. Erdély egy kicsit nehezebb dió, nem tudom, hogy miért. Volt egy időszak, hogy próbálkoztam, de aztán feladtam. De, ha egy gyülekezet tényleg akarja, akkor meg fog találni. Általában egy mondatot szokott mondani minden lelkész, amikor vége annak a résznek, amit én csinállok: nehéz megszólalni.

A fellépéseket úgy próbálok felépíteni, hogy először a populárisabb dolgokkal kezdem, hogy aki először jön be a templomba, az se ijedjen meg. Utána egyre mélyebbre haladunk, odaállunk az Isten elé, és meglátjuk, mit mond. Nekem is sokszor mást.

Mészáros János Elek presbiter

– A médiában kevesebbet szerepel ma-napság. Ennek mi az oka?

– Tulajdonképpen nagyon hálás vagyok az RTL Klubnak. Azelőtt is nyertem már országos versenyeket, amit a Duna tévé sugárzott, de valahogy ők akkor nem vettek észre ebből semmit. Jó, biztos, hogy kicsit én voltam itt a mesebeli királyfi, aki elindult szerencsét próbálni, de ettől függetlenül mégis olyan értékeket vittem, amire azért vágnak az emberek. Én döbbsentem meg a legjobban, amikor az *Egy rózsaszál szebben beszél* elhangzott, hogy az emberek mennyire rá tudnak csodálkozni még most is, pedig 1904-ben mutatták be, de valahogy annyi áldás van ebben a dalban és magában a daljátékban is, hogy máig is, talán a Csárdáskirálynővel vetekedve, a legtöbbet játszott magyar színmű. Komoly népdalgyökerei vannak, Kacsóh Pongrác, aki a Kalotaszeg szülötte, ezer szállal beleszótta a magyar népzenebe. És maga a mondanivalója, a mese, Petőfi Sándor története...

Mikor Mosonmagyaróvárra jártam egyetemre, a szobában, ahol laktam, a könyvespolcra vettem egy könyvet, aminek az volt a címe: *Egy rózsaszál szebben beszél*. Bókay Jánosnak ez az írása arról szól, hogyan született a daljáték. Bemutatja a kulisszatitkokat, a három szerzőt, a színházi közeget, a kávéházi miliót.

A mai napig a hideg futkos a hátamon, amikor elkezdem énekelni. Pedig több mint 1100-szor énekeltem már. De nem kopik meg, mert mindig van benne valami és mindig megérint valakit. Nem olyan régen volt egy alkalom, éppen édesapám halálának a huszonötödik évfordulóján, amikor elkezdtem énekelni, de nem tudtam folytatni... (meghatódik) Olyan megható volt, hogy a közönség énekelte el... Akkor visszakaptam egy kicsit belőle. Vannak ilyen megható részek, de ezt nem kell sajnálni, szégyellni, mert ettől vagyunk emberek. Mind a három szerző temetésekor felcsendült ez a dal. Ez a mi hagyatékunk, amit tovább kell adni, amire rá kell csodálkozzon mindenki, hogy milyen szép a magyar dal.

– Az elmúlt hat évben bejárta a Kárpát-medencét, számos helyen megfordult. Véleménye szerint hol tart a magyarság, ebben a forrongó európai jelenben?

– Nagyon sok helyen a huszonötödik órában járunk. Vannak olyan részek, ahol még soha nem jártam. A Délvidéken és magában Szerbiában sem. Tehát arról nem tudok. Kárpátaljáról tömegesen jöttek át a magyarok, főként a katonai behívók miatt. Székelyföldön nagyon siralmas a helyzet. Bizonyára direkt van ott úgy intézve, hogy az

embereknek megélhetési problémáik vannak, nem tudnak a fiatalok elhelyezkedni. Nagyon jól megy a propaganda is: jó, hát menjünk Angliába, Londonba, mert ott milyen jó. Felvidéken is azt tapasztalom, hogy a szülők beadják szlovák iskolába a gyerekeket, mert majd „jobban érvényesül”. Az anyanyelvi közegétől elzárják, ezért inkább lemorzsolódik és nem lesz belőle semmi. Míg, ha magyar iskolába írtatták volna, akkor ki tudna teljesedni, mert meg tudná érteni, mit tanítanak neki.

Itt, a Partiumban is nagyon sok helyen azt látom, hogy elmegyek a parókiákra, elmondom ezeket a dolgokat a megmaradásról, és aztán kiderül, hogy a lelkésznek a gyerekei már mind Nyugat-Európában vannak... Nyelek egyet, mert erre nem lehet mit mondani. De azt is látom, hogy amellet, hogy a lelki dolgokat viszik, képviselik a magyarság

Úgy gondolom, hogy sokkal komolyabb nemzeti nevelésre lenne szükség már kiskorúak, óvodás szinten, megéreztetni a gyerekekkel, hogy kicsoda kincsek vannak a kezünkben, nem kellene ezeket eldobálni és színes üvegyöngyökre cserélni, mert esetleg csillogóbbak a külföldi számok, mint a mi több ezer éves dalaink. A magyarság akkor fog megmaradni a Kárpát-medencében, ha visszatalál az Istenhez.

Mert milyen az, hogy a vasárnap arról szól, hogy hová megyünk kirándulni, meg enni?! Miközben a kormány egyik egyházi ünnepnapot adja ki a másik után. Megmondom őszintén, hogy nem is adnák azoknak semmiféle fizetett ünnepet, akik nem mennek el a templomba. Most már lassan a húsvétal is úgy vagyunk, hogy nem tudják az emberek, miről szól. Amikor elmegyek karácsonyi műsorokat előadni, fellépnek előttem óvodás,

iskolás csoportok, anélkül, hogy 50-60 percen át Jézus nevét akár csak említenék is. Ne csodálkozzunk hát azon, hogy ha a keresztyénség, ha az Isten nincsen közöttünk, akkor majd jön helyette más vallás. Mert ez nem úgy van, hogy majd akkor valami légius tér lesz helyette.

Ez mind a sátán és az antikrisztus munkája, meg az, hogy különféle világkormányok akarnak alakulni. Benne van a Bibliában. Aki ezt megértette, az értse meg azt is, hogy itt tenni kell valamit.

megtartását. Itt mindig is több feladata volt egy református lelkésznek, mint nálunk, az anyaországban.

Magyarországon a városi fiatalság azt gondolja, hogy az az élet, amit a tévében lát, hogy plázába kell járni, dolgozni ne kelljen semmit, meg nem vállal gyereket, mert az büdös. Ilyenek az ember úgy elszörnyülködik: mi lesz itt? Azt látom, hogy a magyarság ezernyi problémát és próbatételt túlélt, de lehet, hogy a gazdagság fogja tönkretenni. Mert nem elég, ami van, annál több kell. Ezért aztán mindenre képesek, mert legalább ilyen kocsink legyen, meg annak milyen jól megy, aki kint van. Hát én egy olyan nemzetnek, mint az angol, amely leigázta és kirabolta a fél világot, én azért annak nem mennék el kapcarongyának, még ha csak kenyéren meg vízen kellene élnem is. A mi nemzetünk sok mindent letett Európa asztalára és mégsem volt megbecsülve.

– Ennyi rossz között, hogyan tekint a következő évekbe?

– Úgy vagyok vele, hogy bízik benne, hogy az Isten tudja, mire akar engem használni. Próbálok minél jobban hallgatni rá, hogy megértsem, és azt cselekedjem, amit Ő szeretne, mert ha az ember őellene dolgozik, abból soha nem jön ki jó. Eddig is úgy volt, és úgy gondolom, hogy ezután is úgy lesz a legjobb nekem, amit Ő szeretne. Ezt szeretném megérteni és ebben haladni előre. Azért reménykedem abban is, hogy vannak olyan felekezeti iskolák, ahol a lelkiismeretes tanárok olyan generációkat próbálnak nevelni, amelyek esetleg elkezdnek ezen az úton járni. Bízunk kell, hogy semmi nincs ok nélkül, ami történik, ebből majd lehet tanulni, és majd csak haladunk előre, mert ha az Isten velünk, akkor kicsoda ellenünk!

Testi-értemi fogyatékkal élők tábora Sólyomkőváron

„Szivárvány tábor - együtt az időtlen szeretben”

Hosszú idők után július 9–12. között újra megszervezésre került a fogyatékkal élők részére a várva várt tábor, ezúttal Sólyomkőváron, amelyben az ÉRDA (Érmelléki Református Diakóniai Alapítvány) és a nagyváradi Méhecske műhely (Diakónia Keresztyén Alapítvány) tagjai vettek részt.

Az esemény a „Szivárvány tábor” nevet viselte, mottójául pedig az „Együtt az időtlen szeretben” jelmondatot választották.

A főszervezők Balla Júlia, az ÉRDA ügyvezetője, valamint Bara Tünde, a nagyváradi Méhecske műhely projektmenedzsere voltak. Sólyomkőváron összesen 26-an voltunk jelen, a szervezőkön kívül önkéntesek, fogyatékkal élők és hozzátartozóink.

Hétfőn a tábor megnyitását követően játékok segítségével egymás megismerése következett. Ezután megalakult három csapat: a Szivárvány színű pillangók, a Gyíkvadászok és a Vidám csapat. Közös éneklést követően Turucz Imola, debreceni teológus a szőlőmunkások példázatáról beszélt. Ennek kapcsán azt tanulhattuk meg, hogy az Úr mindenkit egyformán szeret. A nap programsorozata textilfestéssel zárult. A keddi reggeli tornával kezdődött, majd játékkal folytatódott. A nap bibliai története Zákéusról szólt, aki vámszedő volt, de Jézus, aki Jerikói útja során nála szállt meg, változást hozott az életébe, maga felé fordította. A történetet Tóth Henriett, sárospataki teológus tárta elénk. A kézműves foglalkozás keretében aznap papírvirágokat hajtogattunk, amellyel feldíszítettük a táborhely teraszát. Az ebédet és a pihenőt túrázás követte, amit nagyon élvezett az egész társaság, ám fagyizás után visszaparcansolt bennünket a természet, ázva-fázva versenyeztünk, ki ér vissza hamarabb a szálláshelyre. Majd társas- és kártyajátékok kerültek elő, amikkel vacsoráig vidáman telt el az idő. Vacsora után önfeledt bulizás, táncolás volt a soron következő program, amelyhez mai slágerek adták a ritmust. Aki a társaságra nézett, rögtön elfeledhette a mindennapi fárasztó gondját, mivel ritkán látott vidámság uralkodott az egész térben. Ezután „A legszebb ajándék” című film megtekintésére került sor. A filmben egy gazdag fiú az örökségére vágyott, ám annak megszerzését a fiú nagypapja feltételekhez kötötte, amelyeket a fiú sikeresen teljesített, és amelyek végül nagyobb ajándékkul szolgálta az ifjúnak a további életére nézve, mint a hön áhított vagyon. A film tanulsága tehát az emberek

számára az, hogy Isten csak próbák sorozata után adhatja meg, amire vágyunk, különben nem értékelnék kellőképpen, amit Tőle kapunk. Az életünkben a próbákat pedig azért adja, hogy ezek által erősödjön a hitünk. A tizenkét ajándék: a munka ajándéka, a pénz ajándéka, a barátok ajándéka, a tanulás ajándéka, a küzdés ajándéka, a család ajándéka, a nevetés ajándéka, az álmodozás ajándéka, az adakozás ajándéka, a hála ajándéka, egy tökéletes nap ajándéka és végül, de nem utolsó sorban a szeretet ajándéka.

A szerdai nap szintén tornával vette kezdetét. A reggeli utáni áhítat keretén belül Veréb Nikolett, sárospataki teológus az elveszett drachma példázatával kapcsolatosan tartott előadást, melynek lényege az volt, hogy Isten megtalálja az elveszett bárányát ugyanúgy, ahogy a házassulandó nő is megtalálta az egész napos takarítás után az elvesztett drachmáját, amely kimondhatatlanul értékes volt számára. A történetet egy rövid mese követte, mely a Foltmanók címet viselte, mondanivalója pedig az volt, hogy Krisztus a hibáinkat és az erényeinket figyelmen kívül hagyja, nem ítélkezik felettünk, mivel Ő alkotott, s bárkinél jobban ismer, önmagunkért szeret minket. Ezt a már jól megszokott, lelkeket felemelő, közös éneklés követte. A csoportos játékokat követően a délelőtti kézműves foglalkozáson gyertyaöntés következett, majd a tábor emlékét őrző szöveget mindenki otthagya kézlennyomatát. Ebéd után volt, aki kicsit pihenőre ment, mások sakkoztak vagy malmoztak. Délután szalvéta technikával díszített üvegeket készítettünk. Míg a művek száradtak, különleges feladatot kaptak a táborozók. Párokba rendeződve egy előzőleg megmutatott képet kellett megrajzolni úgy, hogy a rajzolónak a másik fél elmagyarázta, mit látott a képen. Ezzel a kommunikációs készség fejlesztése volt a cél. Ezt újfent szabadon választott társas és kártyajáték követte, amely az összes résztvevő számára feledhetetlen élménnyé vált. A vacsora után a táború meggyújtásáig csoportképek készültek, majd sötétedéskor a szalvétával dekorált üvegekbe gyertyát tettek, a világító üvegekből pedig

szívet formáltak, majd körbe álltak egymás kezét fogva, amely csodálatos látványt nyújtott. Az immáron meggyulladt, meleget adó táború mellett mindenki elmondhatta, milyen emlékekkel a szíve mélyén tér majd haza a táborból. Mindenki beszámolhatott arról, teljesültek-e a táborral kapcsolatos elvárásai. Természetesen a nagyszerű szervezésnek köszönhetően senkinek nem volt számottevő panasz. A majdnem éjfélig lobogó táború kialvását követően volt, aki nyugovóra tért, ám volt, aki inkább a késő éjszakába nyúló felejthetetlen Uno kártyajátékban való részvételt választotta.

A csütörtöki nap megint csak tornával indult, a reggelit követően egy játék segítségével a csapat az összetartozást és szeretetet szimbolizáló kört alkotta meg a játékokat kiöltő Törő Attila, gyakornok lelkész közreműködésével. Ezt reggeli áhítat követte, amelyet az imént említett, leendő lelkész tartott. Arról beszélt, őrizzük meg lelkünkben az örömet, mert a vidámság gyógyít. Az áhítatot egy utolsó közös éneklés zárta. A kézműves foglalkozáson textilből varrott virágok és szeretetdobozok készültek. A szeretetdobozba egy papírdarabka került, amire azok az általunk elmondott felsorolások kerültek, melyek miatt jó volt együtt lenni egymással. Végül búcsúzkodás után mindenki haza indult.

Hálásan köszönjük ezt a maradandó emlékül szolgáló, három, tartalmas napot mindenkinek, aki segített abban, hogy ez a tábor létrejöjjön, és még annál is boldogabb pillanatokkal teljen el, mint ahogy azt bárki remélhette. Bízunk abban, hogy lesz még részünk az „Időtlen szeretet” efféle csodájában.

SERBÁN SÁRA EDINA, az ÉRDA (Érmelléki Református Diakóniai Alapítvány) fogyatékkal élők csoportjának tagja

Támogatóink:

Közösségépítő kirándulás

„Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói...” (Jak 1,22) Jakab levelének igazsága az Isten igéjének hallgatására és megtartására figyelmeztet, amelyeket Bak Enikő lelkipásztorasszony olvasott fel a kirándulni induló kis csapatnak június 29-én. Az óvárosi gyülekezet kórusa ebben az évben a magyar irodalom olyan, jeles költők nevéhez kapcsolódó települések meglátogatását szervezte meg, mint Petőfi Sándor, Ady Endre és Kölcsey Ferenc.

Kissé borongós időben hagytuk el városunkat, és a protestantizmus vára, Erdőd fele robogott a kisbuszunk, ahol 1545. szeptember 20-án tartották Kopácsi István elnöklete alatt az első zsinatot. A helyi református templomban találkoztunk a város magyar tanárnőjével, Kajtár Magdolnával. A tanárnő beszélt Petőfi Sándor és Szendrei Júlia kapcsolatáról, ami Nagykárolyban kezdődött, majd Erdődön kötött házasság követte és a Koltón töltött mézesetekkel folytatódott.

Meglátogattuk a restaurált várat, amit Drágffy Bertalan 1481-ben épített és kinek mellszobra látható a vár udvarán. Károlyi Sándor az időközben lerombolt várat újjáépítette 1727-1730 között. Idegenvezető vezetett végig a várban ahol képeken lehet végigkövetni a vár restaurálási munkálatait is. A vár egyik szobája Petőfi és Júlia emléket idézi. A várról Petőfi Sándor „Álldogálok a tó partján” című versét írta, és itt a vár kápolnájában kötött házasságot Júliával 1847. szeptember 8-án.

Ákos volt a következő megállónk, ahol a helyi lelkipásztor, Dobai Zoltán egy kisfilmet

mutatott be nekünk a több mint 800 éves műemlék templomról. 2017-ben uniós pályázat során nyert támogatással folynak a templom külső és belső restaurálási munkálatai. A templom a romanika stílusában épült, bazilika elrendezésű, három hajós és két tornyú. Különlegessége az, hogy nincs levakolva és egy hatalmas vörös tömbként uralkodik a síkságon, ami újítás után is megmarad.

Az Érmellék szülötte Ady Endre, aki Érmindszenten, a ma róla elnevezett kis faluban látta meg a napvilágot. Zsúpfedeles szülőháza zarándokhely, őrzí az eltűnt kor jellegzetes bútordarabjait, az utca felőli falába Szini Sebő Zoltán által készített féldombormű díszelg. A ház jobb oldalán gémes kút, a baloldalon Fekete József szobrászművész Ady Endre mellszobrát ábrázoló alkotása áll. 1957-től emlékház van, ahol a költőnek, családjának, barátainak fotóit, régi újságokban megjelent költőre vonatkozó írásokat találunk. Ady Endre a szülőföld büvököreben élt, ahonnan eljutott Párizsba és a világban otthontalan költő Érmindszentre visszatérve rátalál Istenre, a Mindenhatóra és a Megbocsátóra.

Tragikus, betegségekkel és elillanó szerelmekkel, halálérzettel, örökös háborúsággal terhelt élet jutott neki, aki békére, igazságra vágyott. Ady azt vallotta, hogy úgy kell magyarnak lenni a 20. században, hogy a magyarsággal és a magyarságtudattal megértjük a körülöttünk lévő népeket, és ők is meg kell értsenek bennünket. Számunkra így üzen: „Őrzők, vigyázzatok a strázsán, / Élet él és élni akar... / S akik még vagytok, őrzön, árván, / Őrzők: vigyázzatok a strázsán.”

Emlékét Csucsán is emlékház őrzi, ahol feleségével, Boncza Bertával, Csinszkával élt. Az ott kiállított tárgyak, fényképek, versek ezt az időszakot örökítik meg.

„Kinek a szívében a haza nem él, az száműzöttnek tekintheti magát mindenhol, s lelkében üresség van, mit semmi tárgy, semmi érzet be nem tölt” – állította a Nemzeti imánk költője, Kölcsey Ferenc. Szülőhelyére, Szödemeterre látogattunk, ahol Pakulár István beszoigáló lelkipásztor vezetett bennünket és lelkesen mutatta a felújítás alatt álló kis templomot, amit a költő anyai dédnagyanyja építtetett, és ahol megkeresztelték Kölcseyt. Az udvaron már felépült a kulturális és egyházi központ, ami Kölcsey nevét viseli majd. A templom előtti téren kopjafák díszelgnek, rajtuk bevésve a Himnusz soraiban megjelenő fontosabb képek, és egy egész alakos, Kő Pál által készített Kölcsey-szobor. A szülőház ma görög katolikus parókia és annak a falán található az összeragasztott, kétnyelvű emléktábla, ami a költő születésének 200. évfordulóján került vissza a református templom szószeke alól eredeti helyére.

Utunk során két, felújítás alatt álló református templomot látogattunk meg, de hasonló munkálatok előtt van a Bánffyhunad központjában álló műemlék templom is. Jakab Mihály Gyula, helyi lelkipásztor a napi igével fogadott bennünket és mutatta be Kalotaszeg legszebb festett kazettás, faragott, reneszánsz díszítésű kő szószekekkel rendelkező templomát. A kalotaszegi varrottások mellett emléktáblák is találhatóak: Ravasz László püspök fekete márvány emléktáblája, aki a város szülöttje volt, Széchenyi emléktábla, Bánffy Farkas titkos tanácsos rokokó keretben foglalt címeres emléktáblája, Kossuth temetésére készült koszorú, a háborúban elesettek nevét őrző emléktábla, Petőfi emléktábla, aki a városban írta az Erdélyi hadsereg című versét.

Napi barangolásunk Zsobokon végződött, ahol Ruzsa Erzsébet, a Bethesda gyermekotthon vezetője mutatta be a kis falut. A településen magyar ajkú reformátusok élnek, lelkesen dolgoznak, önerőből országutat építettek maguknak, templomot újítottak és a mennyezetét gyönyörű, faragott fakazettákkal díszítették, faragott padokat készítettek, gyermekotthont, bentlakásos iskolát működtetnek. Kalotaszegi berendezett „tisztá szobát” is láttunk, ahol megcsodáltuk a helyi népviselet darabjait. A falu hűséges hagyományaihoz, ünnepnapokon büszkén viselik varrottas népi ruháikat és mennek az Isten házába együtt idősek, fiatalok és gyermekek hallgatni az ígét, hálát adni az Úrnak és megköszönni kegyelmét

Köszönetet mondunk a lelkipásztoroknak és azoknak, akik utunk során segítettek a látottak behatóbb megismeréséhez, Isten áldását kérve további életükre, munkájukra.

A családról a kisperegi nőszövetségi konferencián

Páratlan, korszerű, a legrezsziósebb elemekre is kiterjedő szervezés és gazdag program várta azt a közel másfélezer résztvevőt, akik elértek Kisperegre, a XIX. Nyári Királyhágómelléki Nőszövetségi Konferenciára.

„Én és az én házam népe az Úrnak szolgálunk.” (Józs 24,15) – Református családok Krisztus szolgálatában – ez volt az igei mottója a konferenciának, mely szombaton fél 11-kor kezdődött zászlós felvonulással. Az Arad megyei Kispereg gyönyörűen felújított református temploma akár kétszer is megtelt volna az ünneplő, igei üzenetekre váró sereggel, mely egy napig majdnem megháromszorozta a falu létszámát. A templom mellett sátor alatt hallgatták és kivetítőn nézték a történeteket mindazok, akik nem férhettek be. A templom körül könyveket és értékes emlékeket is lehetett beszerezni. A parkot sikerült célszerűen használni a szervezőknek.

Az ígét Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke, a konferencia fővédnöke hirdette: „Hajlékomat közetek helyezem, és nem utállak meg benneteket. Köztetek járok, és Istenetek leszek, ti pedig az én népem lesztek.” (3Móz 26,11-12) – hangzott a napi igé. Nincs vaskosabb bizonyíték a kinyújtott kezű, cselekvő Teremtő meglátására, mint megannyi imára összekulcsolódó asszonyi kéz. A karba tett kéznek is előbbutóbb mozdulnia kell. Ilyen összetett kezű édesanyák, nagymamák fohászokdtek értünk, ha a haragos ellenség ellenünk mozdult, kezét emelte reánk és sárba tiport. Hajdan volt anyák töredelmes könyörgése támogatta az előttünk járókat, megalázott gyermekeket és a nemzetet! Isten a haragvó ellenséget áldott kezekkel tartotta távol, amikor segítséget kívántak Tőle. Évezredek keresztül érkezik felénk a Szabadító hűsége felől a megnyugtató biznyságtétel – szolt a püspöki üzenet.

Orosz Otília egyházkerületi zenei előadó tanácsos vezetett az éneklésben. A nagyváradi Continuo együttes gyönyörködtet, értékadó koncertjét Bogya-Kis Mária, Szatmárnémeti-Szamos-nyegedi lelkész, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetsége elnökének köszöntője követte: „Azzal, hogy a mai napon itt, Kisperegen tarthatjuk nyári konferenciánkat, egy nagy álmunk teljesült. Istennek hála, évről évre gyarapszik konferenciánk résztvevőinek száma, ezért mindig nagy templomos gyülekezeteket keresünk találkozáink színhelyéül. Célunk az, hogy egyházkerületünk minden egyházmegyéjébe eljussunk. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület kilenc egyházmegyéből eddig csak az Aradiban nem tartottunk kerületi nagytalálkozót. Tudjuk, hogy a szervezők számára nagy gonddal jár egy ilyen nagyméretű esemény előkészítése. De ha a házigazdák megtapasztalják az ideér-

kező vendégek szeretetét, akkor már elértük célunkat. Mert minden találkozó egy missziói látogatás is egyúttal. Az egyházkerületi nőszövetség azon szándéka jut kifejezésre, hogy a legkisebb egyházmegyék asszonyközösségét is felkeressük, gondjaikról és örömeikről érdeklődünk, és szeretetünkről biztosítjuk őket.” – hangzott az elnöki beszéd.

Módi József, az Aradi Református Egyházmegye esperese, Vinczéné Pálfi Judit, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület missziói előadó tanácsosa, Dénes Erzsébet, az Aradi Református Egyházmegye Nőszövetségének elnöke (ő férjével együtt verseket és énekeket is előadtak) után házigazdaként ifj. Tóbiás Tibor és Emőke lelképásztorok köszöntötték az egybegyűlteket. Elhangzott, hogy négy éve a felújítási munkálatok miatt az ég volt a templom teteje, és azóta, így szombatira is azonban a konferencia méltó helyszínének bizonyult.

Előadások gazdagították a konferencia további részében: dr. Buzogányné Kovács Emese, a Kolozsvári Református Egyházmegye Nőszövetségének alelnöke: *Református családok Krisztus szolgálatában*, dr. Svébiné Juhász Márta, a Dunamelléki Református Egyházkerület Nőszövetségének elnöke: *Öröm, hogy családommal az Úrnak szolgálhatunk* címmel tartott előadást. Művészi előadást Écsi Gyöngyi lelkész, előadóművész hozott, aki a felvidéki Hetényről érkezett.

Az ebédszünet után kerületi nőszövetségi elnökök és vendégek köszöntöttek, Bacsoni Szilárdka Kata Szovátáról érkező a Világimánapi Bizottsági szolgálatáról szolt. Az új zászlók avatását követően sor került a záró istentiszteletre, melyen ígét hirdetett Szabó Zsuzsa, a Dunamelléki Református Egyházkerület Nőszövetségének titkára. Az ágendai szolgálatot Baracsiné Dávid Zsuzsa, az Aradi Református Egyházmegye Nőszövetségének alelnöke végezte, a híveket több helyen is várta a megtérített úrasztala.

A résztvevők elégedetten, sokan életre szóló élménnyel indultak haza. Szatmár megyéből, a nagyobb távolság ellenére is, több mint kétszázan vettek részt az eseményen.

RÁCZ ERVIN

Végvári tábor

Megismertem Jézust és megtanultam imádkozni – mondta az egyik, kis résztvevője az V. Egyházmegyei Hittan és Kézműves Tábornak, melyet július 16-20. között szervezett meg a Temesvári Református Egyházmegye.

A helybéli gyerekek és fiatalok mellett voltak lugosiak, újmosnicsaiak, temesváriak, bodóiak, szapárfalviak és egy fiatal Rescabányáról is. A végvári parókia udvara, a templom és környéke illetve a Zöld Mihály Gyülekezeti Ház barátságos környezete kiválóan bizonyult a hetven résztvevő számára.

A főszervező, Bódis Ferenc esperes és felesége Dóra, az egyházmegye lelkészei, Gáll Zoltán és felesége, Erika, Csizmadia Ferenc és felesége, Cecilia, Gazdáné Mátyus Melinda, Demeter Sándor, Hermann Rebeka és a Megyasszai házaspár, a délelőtti tanításokon és az esti áhítatokon a kijelölt bibliai történeteken keresztül Isten jóságáról, nagyságáról és jelenlétéről tanítottak.

Naponta foglalkoztak egy-egy értékkel, három, jámbor kalóz bevezető játéka, története mellett szólt az igei tanítás: az Istennel töltött értékes időről, a szőlőmunkások példázatán keresztül, a tiszta szív értékéről, a templom megtisztításán keresztül, a szívből

való adakozásról, az özvegyasszony két fillérje történetét hallgatva, a közösség értékéről, az elveszett drachma példázatán keresztül és Jézusról, az értékről volt szó, Zákeus történetén keresztül. Az énekek, aranymondások a tanításokat mélyítették el. Ezt szolgálták a különböző kézimunkák is.

A táborban kézműves és más műhelyekben is kipróbálhatták magukat kicsinyek és nagyok. Magyarai Hunor a fényképezés titkaiba és technikájába avatta az érdeklődőket, Tóth Borbála a szövést vezette, Todor Judit a hímzést, varrást, Pap Márta furulyázni tanította a csoportját, Gazdáné Mátyus Melinda népdalokat tanított és Szénási Zsuzsa mézeskalácsos az igen népes csapattal mézeskalácsot süített, díszített, majd üvegfestést próbáltak mindannyian. Természetesen volt sok-sok

szabad játék, közösségépítő tevékenység, terpjáték és sok-sok vidámság is.

Az utolsó napok egyikén tábortűz mellett énekeltek tele szívvel a résztvevők, majd utolsó napon, a gálán, szülők és hozzátartozók jelenlétében kiállítás nyílt az elkészült munkákból, a furulyás csapat és a népdalosok bemutatták, amit tanultak. A záró áhítat keretében elhangzott a heti téma összegzése. Kiki szívébe zárhatta a tanultakat, de legalább Jézust, a legfontosabb értéket.

A szervezők Isten iránti hálaadással köszönik meg a végvári önkénteseknek a segítséget, továbbá azoknak támogatását, akik a tábor megrendezéséhez járultak hozzá. Jövőre ugyanitt, ugyanígy, Isten kegyelméből!

MEGYASSZAI JÚLIA

Testvéri találkozások hétvégéje

Két testvéregyházkerület találkozására került sor, évtizedes hagyományt ápolva, június 22-24. között. A Szlovákiai Református Egyházkerület és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület képviselői június 22-én, pénteken, a koradélutáni órákban a felvidéki Királyhelmeceken találkoztak.

Vendégváróink Fazekas László püspök, Palcsó Attila külügyi tanácsos, Kendi Csaba zempléni esperes, Kraus Viktor ungi esperes, Kiss Miklós Fíresz-elnök, Asszonyi Árpád egyházmegyei főgondnok, illetve Királyhelmecei lelkész házaspára, Molnár István és Éva, valamint Molnár Elemér voltak.

Utunk innen Deregnőbe vezetett, ahol a szálláshelyek elfoglalását követően, már tovább is mentünk Kassára. Híres Kassa városában sajnos mára igencsak kis létszámú magyar reformátusság él, de annál elszántabban őrzi hitét, múltját és kultúráját. A keresztyén értékek megőrzéséért, ápolásáért és továbbadásáért hozták létre 2013-ban az első Kassa-ÉRT – északi reformátusok találkozóját. Idén 2018. június 22-24. között a második találkozó ünnepi megnyitóján vett részt a királyhágómelléki küldöttség is. A kassai református templomban főtiszteletű Fazekas László, a Szlovákiai Református Egyházkerület püspöke a Fil 4,4 „öröm”-igé-

jével köszöntötte az egybegyűlteket és nyitotta meg a Kassa-ÉRT második találkozóját, melynek péntek esti vendéglőadói Sebestyén Márta és Andrejszkij Judit voltak, az ifj. Szerémi testvérek kíséretében.

Szombaton reggel deregnői szállásunkra jöttek értünk állandó kísérőink és útikalauzaink: Kendi Csaba és Kraus Viktor esperesek, Tirpák István bési lelképásztor, Asszonyi Árpád főgondnok, és vezettek bennünket meglátogatni az ungi valamint a zempléni egyházmegyei nevezetességeit. Fazekas László püspök úr megtisztelő jelenlétében Deregnőt és templomát szállásadó házigazdánk, Csoma László lelképásztor mutatta be. Innen Dobóruszka katolikus templomában láthattuk az egykori nagyhírű Dobó István egri várkapitány vörös márvány síremlékét. Nagyszelmenc határtelepülésen a félbevágott székelykapu és a vasráccsal elválasztó határ döbbenete fájdalmasan emlékeztetett Trianon magyar családokat szétszakító könyörtelenségére, mivel a falu egyik fele Szlovákiához, másik fele Ukrajnához tartozik.

Három folyó kíséri, illetve választja el a két egyházmegyét – a Labor, a Latorca és az Ung. Ezeket átkelve néztük meg Királyhelmeceken a Perényi Pince fölötti régészeti ásatásokat, jártunk Szentesen, Zemplénben. Mindenhol csodálatosan felújított templomokat, közös-

ségi házakat láthattunk, köszönhetően az anyaországból érkező messzemenően nagy anyagi segítségnek.

Eljutottunk Borsiba is, Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem születési helyének kastélyához. A kastély előtt a fejedelem élethű mellszobra fogadja a látogatókat, a kastély pedig jelenleg a teljes felújításra várakozik, amit idén kezdenek el egy óriási pénzüsszegű támogatás által.

A szombat esti program Kisgéresen ért véget, mely falu a 316 pincéből álló labirintusáról híres.

Vasárnap délelőtt Királyhelmeceken (Forró László), Abarán (Kánya Zsolt Attila), Bacskán (Ardai Erika), Nagykaposon és annak leányegyházközségében Veskócon (Képiró Gyula) vendég-igehirdetési szolgálattal zárult a háromnapos eseménydús találkozó.

A találkozások, beszélgetések, különböző gazdasági kérdések megtárgyalása, a lelki életbe való betekintés nyomán úgy lehetne összefoglalni e három nap élményét, hogy itthonról otthonra érkezünk meg Felvidék keleti részébe, hogy hazatérve hálás szívvel fordulhassunk megtartó Urunk felé, aki hitünk által „határok nélküli” testvérekként kapcsolja össze Anyaszentegyházunk magyar református gyülekezeteit.

ARDAI ERIKA

A 2018 őszén esedékes presbiterválasztások ütemterve

1. Augusztus 26. (Új kenyér ünnepe)
– A jelölő közgyűlés első ízben való kihirdetése
2. Szeptember 2.
– A jelölő közgyűlés másodízben való kihirdetése
– Az ügyintéző bizottságok megválasztása
3. Szeptember 9. – Jelölő közgyűlés
4. Szeptember 9. – A jelöltek listájának kifüggesztése
5. Szeptember 10-12. – Óvások benyújtása
6. Szeptember 13-16.
– Az óvások elbírálásának ideje, az elbírálások kikézésítése
7. Szeptember 17-19. – Az ügyintéző bizottságok határozatainak megfellebbezése
8. Szeptember 23.
– A választó közgyűlés első ízben való meghirdetése
– A jelöltek bemutatása
9. Szeptember 20-27.
– A fellebbezések Egyházkerületi Választási Bizottság általi elbírálása és a határozatok kikézésítése
10. Szeptember 30. – A választó közgyűlés másodízben való meghirdetése
– A jelöltek megkérdezése
11. Október 7. – Választó közgyűlés
– A szavazatok összeszámlálása, az eredmény közzététele
12. Október 8-22. – A fellebbezések benyújtása a presbitérium lelkész elnökéhez
13. Október 23-25. – Az új Presbitérium alakuló ülése, főgondnok, gondnok megválasztása, az esetleges fellebbezések észrevételezése (Kánon 47. par.)
14. Október 26-november 2. – A fellebbezések esperes elé terjesztése. A fellebbezésekről a legközelebbi egyházmegegyei tanácsülés dönt.
15. Október 31. – Az újonnan választott presbiterek fogadalomtétele

FELHÍVÁS ALÁÍRÁSGYŰJTÉSRE

Nagytisztelendő Szolgatársak!

„Megteremtette Isten az embert a maga képmására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. Azután megáldotta őket Isten.” (1Móz 1,27-28a)

Korunknak, amelyben élünk, egyik vonása az Isten által létrehívott rend fokozódó felbomlása. Ez megjelenik az ember belső és külső világában egyaránt.

Nagyváradon az ortodox, görög katolikus, római katolikus, református, baptista, pünkösdisták felekezetek vezető képviselői nem csak az Egyetemes Imahetek megszervezése idején tartanak találkozókat, hanem időszakosan is. Tesszük ezt azért, mert olyan kérdések merülnek fel a mindennapokban, amelyek valamennyiünket érintenek.

Jelen esetben a bibliai, keresztyén értékeket valló és élő egyházakként a következő ténnyel kell közösen szembenéznünk: 2018 júniusában a Román Tanügyminisztérium meghirdette az ún. szülői-nevelői hálózat létrehozását. Ennek célja a szülők és gyermekek tudatos átnevelése a következők mentén: ne támogassák a „hagyományos, konzervatív életvitelt”, azokat a viselkedési módokat, amelyek az ún. „hagyományos

családmódellet részesítik előnyben”, sokkal inkább álljanak az „újfajta családi életmódel gyakorlata” mellé, „tiszteljék és promoválják a nemi sokféleséget”, „a nemek közötti egyenlőséget” és munkálják „a nemekre vonatkozó hagyományos sztereotípiák megszüntetését”.

Aláírásgyűjtést kezdeményezünk ezen tendencia fékezése, megállítása érdekében.

Célunk az, hogy felekezetenként 10–10 000 aláírást gyűjtsünk össze román nyelvű íveken. Ebben kérjük valamennyiőtök cselekvő támogatását.

Az íveken a következő felirat található: Azon személyek névsora, akik ellenzik a gyermekek és a szülők nevelése által történő új nemi ideológia befogadását.

Ennek értelmében az EGYÜTT – politikailag független szerveződést – felhatalmazzuk arra, hogy bármilyen intézményi és sajtósintű, nemzeti és nemzetközi lépést megtegyen a szülők – jelenleg érvényben lévő – alkotmányos jogainak megvédése érdekében.

Testvéri köszöntéssel,

Nagyvárad, 2018. augusztus 10.

CSÚRY ISTVÁN
püspök

VINCZÉNÉ PÁLFI JUDIT
előadótanácsos

Fricska

Egy nagyváros gyülekezetének idős, bölcs lelkipásztora minden héten, pénteken kiment a heti vásárra és órákon át sétált a vásári kirakodás forgatagában, majd anélkül, hogy bármit is vásárolt volna, hazament.

Ezekre az útjaira rendszeresen elvitte magával a segédlelkészét is, aki hűségesen végig-sétálta a vásárt a lelkipásztorral. Nagyon furdulta a kíváncsiság a segédlelkészt, hogy miért sétál minden pénteken az idős lelkipásztor

a vásárban, és végül miért jön haza mindig úgy, hogy nem vesz semmit. Meg is kérdezte egy séta alkalmával erről a lelkipásztort. Az idős lelkész pedig mosolyogva okította ifjú kollégáját:

– Minden alkalommal, ahányszor csak végig sétálok a vásáron, újra és újra elcsodálkozom, hogy mennyi mindenre nincs is nekem szükségem! Ettől pedig nagyon gazdagnak és boldognak érzem magamat!

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábián Tibor, Ghitea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Tokár Sándor, Törös Beáta, Wagner Erik.
Felelős szerkesztő: Visky István. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujtag@gmail.com
Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szent Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.
A lap terjesztése a lelkész hivatalkon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.